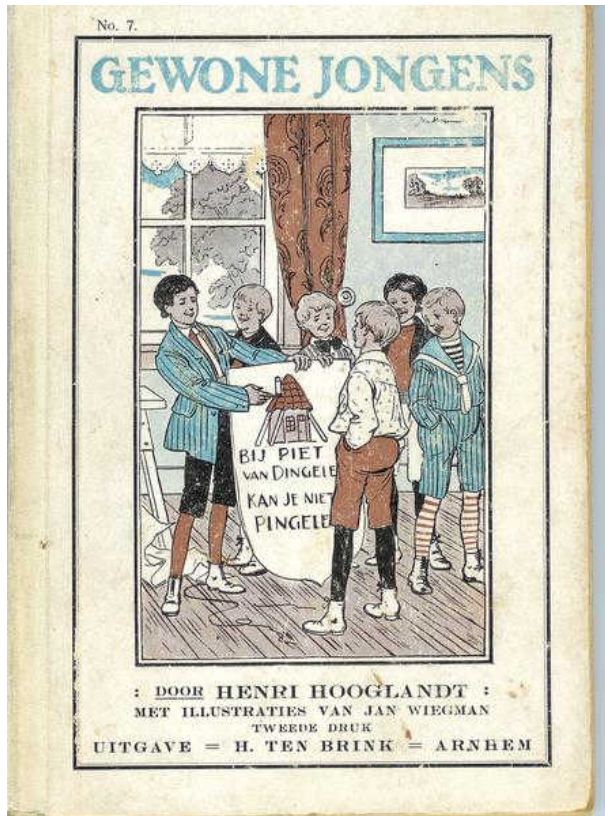

Zondagsschoolboekje

Titel: Gewone jongens

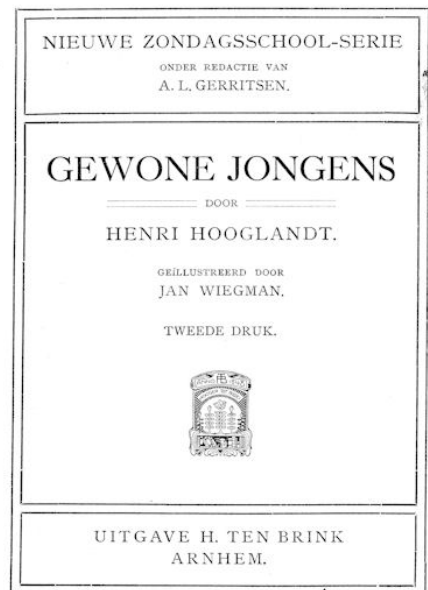
Auteur: Henri Hooglandt

Illustrator: Jan Wiegman

Uitgever: H. ten Brink, Arnhem

Druk: 2

Jaar van uitgave: 1923

UITGAVE VAN H. TEN BRINK TE ARNHEM.

In de Serie:
LEESBOEK VOOR SCHOOL EN HUIS
onder redactie van J. C. WIRTZ Cz.
Schoo-opziener in het district Winschoten

is ook opgenomen:
Gedichten voor Jonge Lezers
verzameld door
G. J. EN J. M. WANSINK.
GEILLUSTREERD DOOR W. HARDENBERG.
2 deeltjes à f 0,60

Chr. Schoolblad. Een aardige verzameling. Als we alle kinderen een boekje kunnen geven, kunnen we er misschien wel wat van buiten laten leeren. Dat wordt maar al te weinig gedaan.

De Heraut. Zulke Schoolboekjes zijn 'n vooruitgang en zullen ook aan de esthetische opvoeding bevorderlijk zijn.

Gron. Kerkbode. Een prachverzameling, een lust voor de oogen. Voor onze jeugd uitermate geschikt.

Zendingsblad. Een kostelijke bundel.

Onze Vacatures. Een zeer welkome aanvulling voor onze Schoolliteratuur. Zoo iets moois en geschikts hadden we nog niet. Zeer bruikbaar!

School m/d Bijbel. Boekjes die in de behoefte voorzien en waarnaar we lang hebben uitgezien. Een uitstekende verzameling.

I. JAN EN PIET.

Jan zat in zijn kamertje, een op zolder afgetimmerd hokje. Hij was er wát trotsch op. Alle spulletjes, die er stonden, had hij zelf gemaakt, behalve den stoel. Die was te moeilijk geweest.

Hij knutselde vaak met latjes en plankjes, en eenmaal begonnen, vond hij het zóó prettig, dat hij besloot ál zijn meubeltjes te maken.

Vlak onder het dakvenster stond de tafel: het deksel van een kist, waar hij vier latten onder sloeg.

Het kistje zelf diende voor boekenkast en stond in den hoek. Er hing een stuk van een rood overgordijn voor aan een ijzere stang, die door twee krammen stak.

En dan stond er nog een canapé. Die had hem veel moeite gekost. Hij moest lang prakkiseeren, vóór hij wist, waar hij de kussens van maken zou. Op 't laatst had hij maar wat hooi naar boven geslept en dit onder een ouden deken gestopt. Toen die was vastgespijkerd, kon Jan zijn canapé gebruiken.

't Was Vrijdagmiddag.

4

Jan lag languit op zijn rustbank. De deken prikte, en zijn hoofd werd erg warm. Dat moest hij maar voor lief nemen. Hij lag hier toch fijn. Je kon liggend zoo erg best denken. En hij had wat om lekker over te soezen.

Vanmiddag, even voor de school uit ging, zei hun meester: Jongens, ik heb wat moois voor jullie. En met een stak hij een groot boek omhoog.

Alle jongens vlogen op in de bank, om beter te kijken. Wat hadden hun oogen getinteld. Hij was toch zoo op boeken. Even flitste 't door zijn hoofd: wie zou 't krijgen?

Piet, of Dirk, of — ik?

Maar daar hoefde hij heelemaal niet over zeuren. Geen kwestie van, dat hij het kreeg. Zijn schrijven was zoo tamelijk geweest, maar zijn lezen!

Lieve deugd, wat stomme dingen had hij gezegd. Zijn hoofd was veel te vol van die vechtpartij, en toen zei hij maar wat, zonder er op te letten, of het er wel stond.

Nee, 't zou wel van Dirk of Piet worden. En een beetje afgunstig keek hij van 't mooie boek naar zijn kameraden, en van zijn kameraden naar 't boek.

Hoe verwonderd en blij was hij, toen meester zei: „jullie kunt het allemaal verdienen. Maak eens een mooi opstel, thuis. Ik geef je een week tijd. En wie dan het prettigst schrijft, krijgt het boek. Doe maar goed je best. Niet stelen, hoor! — en Jan kreeg een knipoogje — en netjes schrijven.”

Piet kreeg een stomp van Jan en harop zei hij: „leuk hé, jong! Nou kan ik 't ook nog verdienen.”

Piet, zijn beste vriend, zat naast hem.

Wat dat knipoogje beteekende, wist Jan wel.

6

Maar met al dat soezen kwam zijn opstel niet af. O, kalm aan, kalm aan. Er was nog tijd genoeg. Vrijdag hoefde je 't eerst inleveren. En hij had morgen den heelen dag niks te doen.

Maar meteen bedacht hij, dat hij nog met de kar uitmoest. Dat trof nog al. Onder 't loopen kon hij dan wel bedenken, waar hij over schrijven zou.

Toen Jan beneden kwam, lagen de brooden, die hij moest wegbrengen, al klaar. Hij trok zijn jasje uit, en droeg ze bij drieën, ze tegen zijn borst houdend, naar de kar. Hij mocht ze gerust tegen zijn sportblouse aan-dragen.

't Was maar paardebroom. En de paarden lustten hun boterham er wel om.

Maar, o wee, als het roggebroom was voor de klanten. Nee hoor, dat mocht je niet tegen je borst hebben. Daar waren ze niks niemendal op gesteld.

Als hij bij de klanten langs moest, waschte hij eerst zijn handen. Dat hoefde nu ook niet, gelukkig. Wat een gezanik ook. Jongens hoefden niet zulke schoone handen te hebben. Je kon er onmogelijk voor oppassen, dat ze met 't spelen niet vuil werden.

Schoone handen was goed voor meisjes.

Wat hadden zijn ooren al dikwijls getuit van de standjes die hij kreeg over zijn handen.

Eens zei een meid tegen hem: „Wij lusten geen brood uit jou varkenspootjes, Jan.”

Toen werd hij toch boos. Hij kwam er niet eens met zijn handen aan. Was er geen schoone doek — als

5

't Was nog niet zoo heel lang geleden, dat ze een opstel moesten maken over 't voorjaar. Jan wilde 't eens heel mooi maken. En hij schreef: „nu de boomen knoppen, knoopt onze hoop.” Dat had hij pas gelezen in een dik boek over de vaderlandsche geschiedenis. En zoo mooi vond hij het, dat hij 't lekker overpikte. — Kon hij weten dat meester dat boek óók had.

Maar die merkte het dadelijk als je wat overschreef.

't Deed hem nog plezier, hoe ze Klaas eens uitlachten in de klas. Die had een stuk gepapt uit een visschers-verhaal, en je hoorde niks als van „zilte golven die met donderend geraas de kust beukten.” Toen had meester hen uitgelegd, hoe gek het was, als zij zulke dingen overschreven. Hij noemde dat *stelen*.

En naschooltijd hadden ze Klaas in de maling genomen.

Dat was wel niet mooi van ze, maar geen een mocht hem lijden. 't Was een echt valsche jonk.

Van morgen nog gooide hij een groote klad op het schrift van Piet, toen hij bij hun bank kwam stippen.

Net een zwarte zon met stralen, had Jan het gevonden.

't Heette een ongeluk. Maar hij zag wel, hoe Klaas met zijn pen schudde.

Doch veel plezier leverde die streek hem niet.

Toen de school uitging, wachtte Jan hem bij de deur. Eerst gaf hij Klaas een opstopper tegen zijn buik van heb ik jou daar, en toen sloeg hij hem met zijn sportriem over den rug. Wat had dat ding gewiept.

Klaas ging huilend naar huis.

Net goed voor zoo'n valschaard. Hij kon nog meer krijgen, als hij 't lustte.

7

ze 't niet lustte, moest ze 't laten. Dan verhongerde ze maar.

Nu trok hij zich er geen zier meer van aan.

Toen de kar volgepakt was, klapte hij 't deksel dicht, en ging op weg.

De vader van Jan heette Wesseling. Hij was de eenige bakker in een groot dorp en had het nogal druk. Jan moest Vrijdags brood brengen naar een paar boeren. Op andere dagen deden de knechts het, maar nu bakten ze al weer voor den volgenden dag. Op Zaterdag hadden de menschen zoo veel noodig.

Jan was dertien jaar. Hij had maar één broer, Frits. Die hielp al in de bakkerij.

Jan zelf zat in de hoogste klasse. De jongens mochten hem graag, want hij was een goeie vrooijke vent. Zijn blauwe oogen keken vrij en frank de wereld in. Hij kon best wat missen en voor zijn vrienden deed hij alles. Vooral voor Piet. Die was even oud als hij. Diens vader heette Van Dingen en hield een winkel. Jan en Piet waren vaak bij elkaar. Ze speelden natuurlijk ook wel met een heele boel andere jongens, maar zij tweetjes waren onafscheidelijk.

Alleen met Klaas speelden ze niet. Die was te valsche.

Jan duwde zijn kar over den weg. Hij moest een heel eind loopen. Wel een uur.

Hij zou Piet maar es aanhalen. Misschien mocht die wel mee.

Vóór Van Dingen's huis begon hij te fluiten. De dorps-

8

jongens riepen elkaar altijd zoo. Elk had zijn eigen „fluitje.”

Piet en Jan hadden dit:

't Was de eerste regel van een Duitsch versje, dat z66 begon: „ich hatt' einen kameraden". Ten minste Piet's broer Kooos, had hun dat verteld. En die kon het weten, want hij leerde Duitsch.

De jongens herinnerden zich later ook wel, dat ze 't op school geleerd hadden, maar dan in 't Hollandsch.

En ze vonden het prettig, dat ze juist dit „fluitje" uitgezocht hadden. Ze waren immers goeie kameraden!

Toen Jan zoo floot, kwam er dadelijk een hoofd om 't hoekje van de winkeldeur. En dat hoofd stak de tong uit tegen hem.

Dat was Piet natuurlijk. Die had van die rare kuren. Ze lachten beide.

„Ga je mee.”

„Eerst vragen, of 't mag.”

't Mocht. Hij kwam dadelijk terug.

Ze waren nog maar een paar huizen ver, of Piet zei: „Zeg, heb jij geen jas aan? Dan breng ik de mijne ook gauw weer naar huis.”

„Dat hoeft niet. Leg hem maar in de kar, op 't brood.”

„Mag dat?”

„Wel ja! 't Is maar voor de paarden, en die hebben er geen weet van.”

9

„Zoo,” klonk het achter hen, „ga jullie al naar bed, lievertjes! En kleed je je midden opstraat uit?”

„Hou je mond,” schreeuwde Piet.

't Was Klaas weer; „nu durf je, hè! bij je huis. Maar pas op, dat je morgen bij school uit mijn vingers blijft!”

En dat hoofd stak de tong uit tegen hem.

Of kom nou maar op, als je lef hebt.”

„Stil toch, jong,” waarschuwde Jan. „Zeg toch niks. Zijn moeder kan zoo 't huis uitvliegen.”

„En wat zou dat? Wat kan mij dat mensch schelen!”

„Maar mij zooveel te meer,” zei Jan bedrukt. „Dan komt ze van avond bij ons in den winkel, om wat te koopen. Maar 't is natuurlijk alleen om over mij te klagen.”

En hij keek zoo bezorgd, dat Piet zich stil hield.

10

„Goed,” dacht hij, „ik krijg hem nog wel eens te pakken.”

„Zie je,” begon Jan weer, „je kunt je handen eigenlijk niet van dat jonk afhouden. En tochtis 't het verstandigst. Zijn moeder helpt hem altijd. En, dan ben je 't minst. Tegenover groote menschen heb je altijd ongelijk. Maar ik vind 't flauw, dat hij zichzelf niet redden kan.”

„Zeg,” zei Piet opeens, „weet je al wat voor een opstel?”

„Nee,” schrok Jan.

Hè, dat had hij onderweg willen bedenken. Maar het moest nu wel over gaan.

Toch ook wel weer prettig, dat Piet er was.

„Nou, ik wel,” zei Piet. „Ik schrijf over onzen winkel.” Dat was een vondst.

En verrast riep Jan: „dan doe ik het over onze bakkerij.”

II. HENGELLEN.

Jan en Piet zaten te hengelen. 't Was Zaterdagmiddag. Dadelijk na 't middageten waren ze al weggegaan, om toch vooral goed den tijd te hebben.

Ze wisten een mooi plekje: een kolk midden in een weiland, in de schaduw van wat wilgeboomen.

Heel veel jongens kwamen hier niet. 't Was zoo ver van huis. En dus zouden ze wel door niemand gestoord worden.

Dit vischwaterje ontdekten ze eens toevallig, toen ze samen brood gingen wegbrengen op een snikheeten

11

dag. Ze hadden zich uitgekleed en waren pardoes in 't koele water gesprongen.

De kolk bleek niet diep te zijn.

Ze zagen, dat een paar baarsjes verschrikt wegzwommen naar het slootje, dat in de kom uitliep.

„Onthouden, jong,” had Jan gezegd. „De eerste maal, dat we weer vrij zijn, gaan we hier heen.”

En nu was 't zoo ver.

Den vorigen dag scharrelde Piet al in den tuin wat wormen bij elkaar. Bij de oude houten goot, waar het vuile water door stroomde, vond hij er verscheidene. Ook heele lange. Die konden wel in tweeën of drieën, meende hij. 't Zou de beesten wel zeer doen. Ten minste, hij kon zich wel voorstellen, dat 't nu juist geen pretje was, om door een jongen in stukken gescheurd te worden. Maar zoo was de wereld nu eenmaal.

Jongens moesten visschen, en visschen vreten wormen. Nog al logisch, dat je ze dus gebruikte.

Jan bedelde bij zijn vader om oud wittebrood. Hij kreeg ook nog wat beschuitkruimels. En daar draaide hij mooie balletjes van, groote en kleine. Hij vischte liever met deeg, dan met die vieze wormen. Een echte hengelaar (en dat was hij) moest daar wel niet om geven, maar tóch griezelde hij altijd van die glibberige kronkelende dieren. En met deeg wilde 't net zoo goed. Soms nog beter.

En nu zaten ze prettig naast elkaar in het gras, in de schaduw van de wilgen.

Ze hielden hun hengelstokken losjes in de hand, om elke trilling dadelijk te voelen.

12

Wat een heerlijkheid, te visschen met je zelf gemaakten hengel.

Heel veel jongens uit de klas hadden een mooi vischtuig: een stok van bamboe, een fijn snoer, mooien geschilderden dobber; alles keurig in orde.

Maar daar haalden zij beiden den neus voor op. Neen, een echten hengel, moest je heelemaal zelf maken.

Wat hadden ze lang gezocht naar mooie geschikte stokken. Sterk en stevig moesten ze wezen en tochenig, niet te gauw doorbuigend, en tóch bij elke beweging van het vischje, dat kwam snoepen, eventjes meegevend.

En de dobber! en het snoer! Als je met zoo'n eigen-gemaakten hengel vischte, ontging je geen enkele beweging. Je voelde, hoe zoo'n visch begeerig om het wormpje heen zwom.

Zou hij bijten? of niet? — Neen — ja tóch. O dat weifelen van zoo'n beest. Het was of je in de uiterste topjes van je vingers voelde tintelen, hoe begeerig en hoe bang hij was. En dan, ja, de bek hapte.

Dan kwam in je de heerlijke opwindung van de vangst; de triomf een levende buit te hebben.

Maar kalm, kalm jong, la, la, 't kan nog misgaan. Maar hij zit, hij zit. Roets! daar gaat ie er van door.

Meteen opgehaald! En met een mooien boog blikkert de visch door de lucht.

Ophalen juist op tijd, wat was dat ook een kunst. In 't eerst gebeurde 't hem vaak, dat de visch toch nog van den haak spartelde. Maar, eenmaal den slag beet, ontkwamen ze hem niet gauw meer. Een visch, die zát, was binnen. —

14

Hij hield het schepnetje onder den snoek. Met hun beiden, Jan aan den hengel, en Piet aan het net, trokken ze den visch naar zich toe.

Daar lag hij in 't gras. Hij maakte een herrie voor drie. Spartelen van wat ben je me.

Hij hield het schepnetje onder den snoek.

Piet pakte hem beet en ging er met zijn rechterknie op liggen. Terwijl poogde Jan den haak uit den bek te halen. Dat moest voorzichtig gebeuren. Je kon je vingers makkelijk aan de scherpe tanden openhalen. En daar was Jan nu niet erg opgesteld.

13

Eerst praatten de jongens nog al een beetje met elkaar, over school, de vechtpartij van gisteren, doch, eenmaal onder de bekoring van het mooie weer, en langzamerhand wég in 't visschen, zwegen ze.

De zon blikkerde op het water. Hun hinderde 't niet. In de schaduw van de boomen zat je lekker koel.

Het lauwe windje kwam bedaard over 't wijde veld en ritselde slechts eventjes aan de buitenste wilgeblaadjes.

Het riet maakte meer beweging. Het deinde ruischend op en neer, óp en neer door 't minste tochtje, en de gladdie nieuwe bruine pluimen gingen met sierlijken boog naar beneden.

Alleen het zitten hier was al prettig.

Jan lette haast niet meer op zijn hengel. In 't eerst waren zijn oogen bijna niet van den dobber af geweest, maar nu voelde hij zich zoo heerlijk loom worden, zoo tusschen slapen en waken in, dat hij vergat, wat hij hier deed.

Trouwens, zijn vingers konden 't werk alleen wel af. Had hij daar geen beet? Hij schokte op. Ja, bijna onmerkbaar trok de visch. Een rijkje. Hij zat. En met een ging hij aan den haal.

Jan was weer heelemaal wakker.

't Moest een kokkert wezen.

Joep! opgehaald! O lieve help, wat spartelde die baas. Als het snoer het maar hield. Wat een beest, wat een beest.

„Piet, kerel, help! palm in; trek naar je toe!”

En Piet liet zijn eigen gerei in den steek om Jan te helpen.

15

De haak was door den bovenkaak heengedrongen; met een beetje gewurm, kwam die toch wel weer los.

Ze gooiden den snoek een eind het land in, benauwd, dat hij nog eens naar 't water terugspringen zou.

Jan deed nieuw aas aan den haak, en wierp weer in. 't Duurde maar eventjes, of hij haalde al op.

Niets. Zeker een witvischje dat even gezogen had.

Piet kreeg maar geen beet. Of zijn wormen niet lekker waren? Hij schold op die akelige visschen.

Eindelijk ving hij een dun aaltje, een ding, nog te min om aan de kat te geven, vond hij. Maar, enfin, 't moest toch mee. Het was vangst.

Zoo ging voor Piet de aardigheid van 't visschen af. Hij trok zijn hengel op, en wond het snoer om den stok.

Toen ging hij vlak bij Jan liggen, en gooidde stokjes en steentjes in 't water. De stukjes hout drevén met den stroom mee, en de steentjes maakten kleine kringetjes. Als hij met een dikker steentje wierp, cirkelden die rondjes wijd uit, en zoo gauw de steen in het slijk zonk, kwamen er van die leuke witte blaasjes boven.

„Schei toch uit, Piet. Je ziet toch, dat ik zoo ook niets meer vang.”

„Och, wind je snoer maar op, kerel. Dat visschen verveelt me al lang. En we hebben aan dien eenen kokkert genoeg.”

Piet was een beetje brommerig. Jan deed het maar. Hij zag wel, dat Piet verdrietig keek, omdat hij niets ving.

Piet was niet afgunstig, o hé, neen; ze deelden toch. Daarom niet. Maar als hij nu óók zoo'n beestje kon meebrengen, zou 't toch veel leuker zijn.

Enfin, dat was nu niet zoo. Moest ie maar overheen.
 „Zeg, hoe nemen we dat ding nou mee.”
 „Weet ik wel. We maken twee lussen in een eind touw.
 De eene krijgt ie achter den kop, en de andere om den
 staart. En dan draag je je snoekje maar op den rug.”
 „Kun je begrijpen. Ik wil dat stinkende dier niet aan
 mijn jas hebben.”
 „Doe hem dan in je zakdoek.”
 „Ook nog al lekker.”
 „Nou, dan niet!”
 „Of, ja zeg, doe hem in 't net.” Dat was de beste
 raad nog.
 De snoek stak er wel een eind boven uit, maar dat was
 niet zoo erg. Ze deden een touwtje om zijn bek, en toen
 ging hij met den kop naar beneden in 't netje. Ze bonden
 hem nu nog eens goed vast.
 't Was wel een gekke manier, maar ze kwamen er
 best mee thuis. —
 Den volgenden dag kwam Piet bij Jan visch eten.
 Ze vonden beide, dat eten lang zoo prettig niet is
 als vangen.

III. HET OPSTEL VAN JAN.

Den volgenden Woensdagmiddag schreef Jan zijn
 opstel. Toen hij er mee klaar was, liep hij gauw naar
 Piet om het voor te lezen.
 „Ben jij al klaar?” riep die verwonderd.
 „Ach, jong, ik wou, dat ik nooit over onzen winkel

Voor de ramen staat een lange aanrechtbank en daarbij
 hebben de bakkers veel te doen.
 Het meel wordt in den trog gekneed. Dan neemt
 de bakker een stuk deeg, en slaat en knijpt het. Hij rolt
 het heen en weer en drukt het en rekt het uit en wrijft
 het en maakt het plat. Als het deeg goed is, vormt hij het.
 Dat gebeurt allemaal bij het aanrecht. Hij doet het ook
 wel eens bij den trog, maar dan liggen daar luiken over.
 't Is heel prettig in de bakkerij. De knechts maken
 grapjes, als ik er kom. En ik ben er heel vaak, bijna
 elken dag, want het is onze bakkerij.
 Ik ben er het liefst als er koekjes gebakken worden.
 Ze zeggen wel, dat ik te groot ben om koekjes te knab-
 belen maar ik lust ze nog wel, al ben ik ook dertien jaar.
 Eens wilden ze mij niets geven, en ze hadden toch
 brokjes genoeg. Toen heb ik wat weggekaapt. Maar ze
 kregen me beet en stopten mij in een zak. En ze riepen
 tegen mijn moeder, dat ze geen eten hoefde koken,
 want zij hadden al Jan-in-den-zak. Dat vond ik heel
 gemeen.
 Koekjes bakken is lang niet gemakkelijk. 't Duurt
 heel lang eer alles klaar is. Dat heb ik al gesnapt. Ik
 ben toch maar blij, dat wij het er bij doen.
 Soms heeft de bakker het heel druk. Wordt er markt
 gehouden in den omtrek, dan moet hij bollen bakken.
 Met Paschen krijgen de menschen een groot krenten-
 brood, en soms ook nog een wittebrood. Dat geeft ook
 een boel drukte.
 Tegen Sinterklaas en Nieuwjaar is het verschrikkelijk.
 Wij hebben dan geen rust of duur. Ik weet zelf niet

begonnen was. Nu zit ik er midden in en kan niet verder.
 Laat het jouwe eens kijken. Hoeveel heb je wel geschre-
 ven. Goeie tijd, vier, vijf bladzijden. Hoelever jehemdat.”
 „Maar lees eens op.”
 En Jan begon:

Onze Bakkerij.

Mijn vader heeft een bakkerij.
 „Nogal logisch,” zei Piet; „dat weet iedereen.”
 „Nou ja, maar je moet toch een begin hebben.
 Als je wat over de vaderlandsche geschiedenis schrijft
 of zoo, weet iedereen ook wel vooruit, wat er komt.
 En als jij niks anders te zeggen hebt, lees ik niet meer.”
 „Goed, ik zal zwijgen als een mof. Schiet dan maar op.”
 En Jan begon weer:
 Mijn vader heeft een bakkerij. Die is achter in ons
 huis. Vóór is de winkel, en heel aan het eind van de
 gang, die achter den winkel is, is de bakkerij.
 Er zijn drie ramen in. In den hoek is een heel wijde
 schoorsteen. Daar hebben we spek in hangen te drogen.
 Onder dien schoorsteen is de oven. Er zijn twee deuren
 in, boven elkaar. Het bovenste vak dient om er in te
 stoken. Wij gebruiken bakkersturf en dunne takken. De
 bakkers noemen die schenzen.
 In het onderste vak zijn allemaal latten. Daar kunnen
 de platen met het baksel opstaan, als het moet rijzen.
 Later komt het in den bovensten oven om gaar en bruin
 te worden.
 De vloer in de bakkerij is van steen. Die moet geschrobd
 worden, en dat doe ik wel eens.
 N. Z. S. Gewone jongens.

waar we al de koekjes bergen. Vooruit worden er al
 hoopen gebakken.
 Met Nieuwjaar eten alle menschen oudewijven en
 koek.
 Oudewijven lust ik niet graag. Ik heb liever een stuk
 koek. Het is maar lastig, als de bakker zooveel te doen
 heeft, want dan heb ik het verbazend druk. Ik moet
 toch altijd al brood wegbrengen. En als die koekjes er
 nog bijkomen, weet ik mij geen raad. Bijna in elk huis
 moet ik wat brengen. Gelukkig, dat ze zoo licht zijn.
 En Piet gaat vaak mee om wat te helpen.
 Ziezoo, nu heb ik u al heel wat van de bakkerij verteld.
 Het is maar goed, dat er bakkers zijn. Zij bakken ons het
 brood en zijn dus heel nuttig. Nu weet ik niets meer van.
 „Lieve tijd en geen end,” zei Piet verbluft, „waar
 haal je het vandaan. Maar je krijgt den prijs toch niet,
 kerel. Wat kan meester jullie bakkerij schelen. Hij kan
 natuurlijk wel droomen, hoe zoo'n ding er uit ziet.”
 „En wat zou dat? Hij kan ook wel droomen, wat er
 in een opstel over Karel V staat, of zoo. Dat leest hij
 nog veel vaker.”
 „Dat is ook waar. Nou, ik moet ons winkeltje dan
 nog maar eens goed bekijken, en een eind aan mijn
 prachtstuk draaien.”
 Vrijdag leverden ze met de andere jongens hun op-
 stellen in.
 En Piet kreeg den prijs.
 Jan was wel een beetje jaloersch. Piet had net gedaan,
 of hij zoo'n prul had geschreven. Maar hij zei er niets van.
 Hij kon het boek toch leenen! En nu Piet het kreeg,

was 't net zoo goed, of 't half mee het zijne was. Wat er in Piet z'n opstel stond kwam Jan wel gauw te weten. 's Middags mocht hij het van Piet lezen. En samen lachten ze om al de dingen, die Piet van hun winkel en de klanten verteld had.

IV. SPITS.

Bij Jan in huis waren twee honden. Die moesten trekken voor de kar, als er brood weggebracht werd. In zoo'n kar lag soms wel vierhonderd pond brood. En 't is geen kleinigheid om dat voort te duwen. Dat kun je wel voor een vijf minuten doen, maar er een uur of twee mee bezig te wezen, valt niet mee. Daarom moesten de honden helpen. De oudste hond heette Tiras. Hij was al jaren bij Wesseling.

Alleen kon hij 't werk niet meer doen. En daarom kwam er een nieuwe hond bij. Dat was Spits.

Zoo goedig en gewillig om met zich te laten sollen als Tiras was, zoo plagerig en onverwacht nukkelig kon Spits wezen.

Jan wist eerst geen raad met het dier. Pas ingespannen, ging hij liggen, of ineens aan den haal. En dan, rrr! moest je goed op je tellen passen, want anders vloog je overal tegen aan.

Tiras, die goeie geduldige ouwe lobbies, bleef stadig doorloopen en netjes op den weg.

Maar Spits scheen alleen neiging te hebben om tegen

hekken aan te vliegen, of met kar en al in de eerste de beste moddersloot een bad te nemen.

En of Jan met zijn stokje op de kar sloeg en riep, het gaf niets. En als Spits een tikje tegen zijn kop kreeg, blafte hij scherp, en beet nijdig van zich af.

Jan was goed voor zijn honden, maar eens maakte Spits hem haast dol van drift.

Jan moest brood naar een boer brengen. En nauwelijks was hij daarmee het huis in, of Spits ging aan den haal, en vloog, of het een pretje was, met een vaart tegen een oude wring aan. Het hek draaide half open, bleef toen in de natte klei steken, en wou met geen mogelijkheid verder open.

Spits zelf kon wel door de nauwe opening heen, maar de kar niet. Die bleef tusschen paal en hek vastzitten.

Toen Jan terugkwam, kon hij zijn spulletjes eerst niet weer vinden, maar het duurde niet lang, of hij zag, wat er gebeurd was.

Hij op een draf er heen.

Jawel, of er niets te doen was, lag Spits kalm op den grond, en blafte hem vroolijk tegen. Hij vertikte echter om op te staan.

Jan wist wel raad. Hij klom in een boom, sneed een tak met een paar twijgen er aan, en zwiepte Spits daarmee over zijn snuit.

Ai, wat jankte de hond. 't Gaf niets; hij kreeg nog meer.

„Hier, mormel! daar, jij ongeluk! pak an, lulak!” En hoe Spits trachtte weg te kruipen, en zich wendde en keerde, hij ving alle slagen op.

Van angst vloog hij overeind. Trillende en jankende stond hij in het tuig. „Terug!”

Nog wel wat baloorig, deed Spits nu toch moeite om met de kar weer vrij te komen.

Toen Jan thuis kwam, sloot hij Spits op, en gaf hem geen eten. Daar werd hij wel wat makker van.

Natuurlijk, al zijn kuren was hij niet ineens kwijt, maar hij beterde zich.

Spits en de jonge baas werden op 't laatst nog goeie vrienden.

Och, Spits was zoo kwaad niet. Hij wist alleen niet, wanneer 't uit moest wezen met zijn kuren.

Losgemaakt van de kar, vloog hij als een wilde door de schuur. En Jan mocht eigenlijk wel graag wat met hem spelen. Het gebeurde soms, dat ze met hun beiden door 't hooi rolden en begonnen te vechten.

Spits was een groote hond, en Jan kon hem lang niet aan. Als Spits rechtop stond, legde hij zijn voorpooten met groot gemak op Jan's schouders. En vochten ze, dan deed hij dat ook. De andere kinderen werden er wel eens bang van, als ze 't zagen.

't Leek ook wel een beetje eng. Die groote hond met woeste oogen en open bek tegenover den tengeren jongen. Hij had niet veel kracht noodig om Jan achterover te gooien. En dan rolden ze om en om.

Spits gromde en poogde te bijten. Hij hapte naar Jan z'n ooren, trachtte zijn handen te pakken, en als hij ze had, kon hij zoo'n gek geluid maken, of hij van blijdschap lachte. Eventjes liet hij zijn tanden voelen. Hij beet nooit door. En als je dan in zijn oogen zag, ja, dan moest

je wel denken: hij lacht, warempe! hij lacht. Zoo'n leuke snuit, trok hij dan.

Zijn bijten was niets dan een ruwe en ietwat zonderlinge liefkoozing.

Hij deed het iedereen niet. O hè, neen. Alleen zijn heel bijzondere vrienden genoten de eer zoo eens eventjes geknaagd te worden.

Van uiterlijk was Spits een doodgewone hond. Hij had zwart haar met hier en daar kleine bruine vlekjes. Aan zijn kop was een klein beetje wit.

Je kon wel aan hem zien, dat hij goed wat eten kreeg. Zijn haren glansden zoo mooi en zijn spieren voelden taai en hard aan.

Maar een goed leven kwam hem ook toe, want dag aan dag moest hij voor de kar. Weer of geen weer, zin of geen zin, in dit opzicht was er geen pardon.

Op Tiras keek Spits een beetje minachtend neer. Jan zei: „'t is, of hij denkt: „nou ja, Tir is een goeie ouwe sul, en hij is nou afgewerkt, daarom moet je hem met rust laten. Maar je hebt er niks aan. Eigenlijk is 't geen gezelschap voor mij.”

Als de honden naast elkaar lagen, kon Spits soms verachtelijk zijn bovenlip optrekken, en dan, zijn sterke spieren zelfbewust rekkende, opstaan, om een eindje van Tiras af weer bedaard te gaan liggen.

Spits was geen hond om mee te gaan wandelen.

Stel je voor, dat hij eerst in de sloot ploft, kopje onderduikt, dan tegen je opspringt, zijn vuile pooten op je schouders legt, en zijn natten snuit tegen je wang duwt. Daar zou je niet op gesteld wezen.

En toch liepen Jan en Piet wel eens te kuieren met Spits bij zich. Nu, hij had wel zooveel geleerd, dat het voor hem 't veiligste was, op een eerbiedigen afstand van de jongens te blijven, na zijn zwempartij.

Maar als ze zelf gingen baden, werd het wat anders. Dan vonden ze 't heerlijk, Spits bij zich te hebben.

Ze zwommen en doken met hem om 't hardst. Spits zegevierde altijd. Onmogelijk kon je tegen hem op. Hij sloeg zijn pooten zoo kwiek uit en ging zoo geschikt tegen stroom in, dat je hem geen baas kon worden.

En dan rolden ze samen door de weide „om te drogen.“

Een kluwen van wit en zwart wirrelde door het gras.

Een blank been, een zwarte poot, een hoofd, een kop, het draaide voorbij. Je wist niet, hoe je kijken moest om jongens of hond te onderscheiden.

En dat ging onder gelach, gegil, gegrom en geblaf.

Die stoeipartijtjes hielden ze alleen op eenzame plaatsen. Een ander had er niet mee noodig.

's Avonds bedaarde Spits wat. In den zomer lag hij in den tuin onder de boomen, en 's winters bij de kachel in de kamer. Dan sliep Tiras aan de eene, en hij lag met zijn oogen te knippen aan de andere zijde; Tiras bij Wesseling, en Spits bij Jan; oud bij oud, en jong bij jong. En dan droomde hij maar wat, of keek onafgebroken naar Jan, wat die toch wel uitvoerde.

Soms stond hij loom op, zocht Jan z'n hand, trok die desnoods onder zijn hoofd weg, knauwde er eventjes op, en ging dan weer bedaard liggen.

Mee naar Jan's kamertje op zolder mocht hij niet. Moeder wilde hem de trap niet op hebben met zijn vuile pooten.

En toen hij nog wat grooter werd, en zelf ook op school in den Bijbel las, was er voor hem niet veel nieuws meer aan. Hij vond het lezen aan tafel wel niet vervelend, maar hoorde toch altijd lang niet, waar het over ging.

Natuurlijk, het was nu eenmaal zoo, er moest gelezen worden. Hij kon zich geen huis voorstellen, waar 't niet gebeurde.

En — het stond immers in den Bijbel. De Heere Jezus had het zelf gezegd.

Ja, maar als je nu toch een enkelen keer heelemaal geen zin had om te lezen.

Het was wel moeilijk. Hij wist er niet goed raad mee, maar dat het moest, stond vast. Dat voelde hij wel.

En zoo was het precies met het luisteren. Zijn gedachten waren er dikwijls niet bij.

Nu ja, al die bekende geschiedenissen, hij kon ze wel droomen. En 't duurde soms zoo lang. Hé, was het maar wat korter. Je kon zoo mooi vroeg bij school wezen, als dat lezen maar wat eerder ophield.

Hij liet zijn voeten tegen de pooten van zijn stoel bengelen, en zuchtte diep.

En toch wist hij heel goed, dat het hem niets hielp.

Vader las er even bedoord om door. Dan bonsde zijn voet wat harder, of teen en hak tikten beurt om beurt op den grond, en hij popelde van ongeduld.

Moeder begon te kijken en beduidde hem, dat hij stil moest zijn.

Doch hij luisterde ook dikwijls met graagte. En als hij dan de oogen sloot, was het hem, of hij alles zelf beleefde.

Op een nacht is Spits losgebroken. Hij stapte de gang door en ging naar Jan z'n slaapkamertje. Daar legde hij zich voor het bed, en sliep tot het licht werd.

Toen ging hij opstaan en blafte.

Jan vloog verschrikt overeind. Toen hij opkeek, zag hij in de ondeugende oogen van Spits.

Dat was echter zijn laatste streek.

V. BIJBELLEZEN.

Driemaal daags las vader uit den Bijbel: 's morgens de geschiedboeken van het Oude Testament; 's middags uit de psalmen of profeten; en 's avonds uit het Nieuwe Testament.

Zoo lang Jan zich herinneren kon, was dit elken dag gebeurd. Hij kon zich best voorstellen, hoe hij, een jaar of vier nog maar, op moeders schoot zat en verbaasd luisterde naar dat onbegrijpelijke voorlezen. Dan zat hij met zijn oogen dicht, en gluurde zoo nu en dan eventjes of het haast gedaan was. Die gewoonte, zijn oogen dicht te doen onder 't bijbellezen, had hij nog.

Enkele geschiedenissen kende hij toen al door moeders vertellen. Toen hij naar school ging, leerde hij al meer van die verhalen kennen. Maar gek, als de geschiedenissen gelezen werden, vond hij ze lang zoo mooi niet, dan wanneer hij ze op school of van moeder hoorde. Ze waren zoo anders en vol onbegrepen uitdrukkingen.

Doch ook dit bleef niet zoo.

Hij trok met de patriarchen door de oneindige gras vlakten.

Spits sprong naast hem en snuffelde zoo nu en dan aan zijn hand.

En als vader las van David, den held, die den sterken reus versloeg, voelde hij een drift in zijn handen en armen om de beweging van het zwaaiende zwaard mee te maken. En zoo'n oogenblik kneep hij zijn vuisten samen om toch maar stil te blijven zitten. Wat zouden ze het vreemd vinden, als hij ineens opsprong.

En wat had hij een woest plezier, als de valsche Haman Mordechai moest rondleiden. Daar liep hij in zijn prachtig kleed voor het paard. Maar Mordechai was nog veel, veel schitterender dan hij. Och hé, die droeg het koningskleed, en op zijn hoofd blonk en fonkelde de gouden kroon. En hoor dien Haman eens roepen! Hij schreeuwt zijn keel heesch! En het volk er om heen. Wat roept hij? Heeft de koning een welgevallen in dien ouden jood? En Haman kijkt al bedrukker. 't Zal nog erger worden. Straks bengelt hij aan de galg.

En dan het Nieuwe Testament. Hij ging met herdere wijzen naar de schemerige grot, om het Kind Jezus te aanbidden, dat Maria hun toehield.

Hij liep mee met de scharen van Galilea naar Jerusaleem, en door het geheele land.

En als Petrus op de zee van Tiberias wandelde, en wankelde, voelde ook hij zich op een groot golvend water, dat onder hem wegzonk. En hij riep met Petrus: Heer, behoud mij.

Als hij zijn oogen opende, was alles weg. Hij

zat tusschen de anderen aan tafel en vader las.

En heel den langen verschrikkelijken lijdensweg ging hij mee.

Hij dacht aan het vers uit zijn schoolleesboek: „ik hoor de spijkere met ijzelijke slagen . . .” en het gezang, dat ze geleerd hadden: „Is dat, is dat mijn Koning?”

En heel, héél diep in zijn hart, bijna nog onbewust, klonk het: ja, dat is Hij, óók mijn Koning, want ik heb Hem lief — —

En van de verhalen, waar hij het meest van hield, was de tocht van Nehemia om Jerusalem in den nacht.

Wat zou hij dien eenzamen gang graag meegemaakt hebben.

Hij zag, hoe het gegaan was.

De muren van Jerusalem liggen verbrand en in puin gevallen. Nehemia rijdt op een ezel langzaam voorbij die brokken muur en hoopen steenen. De ezel stapt omzichtig over het puin. Wat verder naar achteren loopen een paar mannen. Ze spreken niet. Zoo nu en dan staat het troepje stil. Hij kan ze duidelijk zien. De maan schijn helder. En al het grijze en grauwe is verzilverd in het stille licht. De lansen van de mannen flikkeren.

Nehemia duwt aan den muur, en dan is er een oogeblik een dof grommelen, een korte smak, en niets meer.

Ze gaan al verder, bij een dichtgegroeiden vijver langs, door een vervallen poort wéér over stof en puin, al maar verder.

Tot ze niet meer voortkunnen, en moede denzelfden weg terugmoeten.

O wat had hij dien tocht verbazend graag meegedaan.

Maar toch, toch, lachen moest hij, of hij wilde of niet Zoo gingen zijn gedachten onder vaders voorlezen.

Lang niet altijd was hij er zóo in weg, en dikwijls zuchtte hij van verlichting, als de Bijbel dichtgeslagen werd. 't Was ook zoo moeilijk voor hem, 's morgens bedaard te moeten blijven, als alles aan hem gespannen was om zóo op te springen en uitgelaten te gaan spelen.

En nauwelijks zei vader amen, na het dankgebed, of hij schoof den stoel met een ruk achteruit, en rende naar buiten.

VI. NAAR DE STAD.

Vader had Jan al vaak beloofd, dat hij eens mee mocht naar de stad. Maar er kwam niets van. Nu moesten er zaken gedaan worden, zoodat vader geen tijd had, om hem wat te laten zien, en dan weer kwam zoo'n reisje zóó onverwacht, dat Jan al naar school was voor vader zelf iets van zijn uitgaan wist. En daarom bleef het er bij.

Na lang smeeken en bidden, kreeg Jan verlof om met Piet te gaan. 's Morgens konden ze wel fietsen, en de trein van acht uur was heel geschikt voor hen om terug te komen.

Wat een buitenkansje voor de jongens. Met hun beidjes was veel prettiger dan zoet naast vader te moeten loopen.

Ze gingen op een Donderdag. Woensdagavond maakten ze hun fietsen in orde. De banden werden goed nagekeken en opgepompt; voor zoo'n trap van een paar uur mocht

En wat zou hij, als hij Nehemia geweest was, 's morgens zegevierend tegen de stijfkoppige Joden gezegd hebben: „Wij zullen ons opmaken en bouwen, en God van den hemel zal het ons doen gelukken.”

Sanballath en Tobia, wat vond hij dat eigenlijk stakers. En belachelijk waren ze ook. Je kon dadelijk voelen, dat ze logen. Ja, Nehemia zou zoo dom wezen om bij hen te komen in hun dorpen! Die was veel te slim en liet zich niet zoo gemakkelijk beetnemen. Wat gaf hij die Samaritanen fijn en leuk antwoord. En je zou zeggen, waarom hielden ze nu niet op. 't Gaf hun immers niets!

En dan die brieven. „Vrede en op zulk een tijd.” Daar had hij nou nooit wat van gesnapt, wat dát was. Vrede, vrede op zulk een tijd? Wát voor een tijd. Heel veel vragen over den Bijbel deed hij niet. Maar dit wilde hij toch weten, en daarom vroeg hij. Nu hij het wist, schaamde hij zich een beetje, er zelf niet om gedacht te hebben. 't Was immers zoo gemakkelijk? Het betee-kende natuurlijk datum en jaartal.

En dan het laatste gedeelte van het verhaal, als, Nehemia, na een lange poos in Babel geweest te zijn terugkomt. Zie hem die meubelen van Tobia uit den tempel gooien. Hei daar, vooruit met die kist; een kruik vliegt er achteraan.

Toen de twist met de Joden.

Hij kon het niet helpen, maar hij moest er altijd om lachen, dat Nehemia hen aan den baard trok en het haar uitplukte. Hij wist wel, dat het geen gewoon vechtpartijtje was. O nee, Nehemia was diep verantwoordig over hun goddeloosheid.

je je spulletjes wel goed in orde maken. Het stuur en de nikkelen velgen werden blinkend gewreven. Je kon niet op zoo'n schooierige kar in de stad komen.

Den volgenden morgen gingen ze vroeg op weg. Over 't stuur hingen hun capes, en elk had er een pakje met boterhammen naast bungelen.

Die konden ze onder 't fietsen wel opeten. In hun portemonnaie hadden ze elk een daalder. Dat was genoeg om terug, het treingeld te betalen. En dan konden ze ook nog wel een kleinigheid koopen.

Ze waren nog lang niet halfweg, toen Piet eens in zijn pakje keek. De boterhammen zagen er wat lekker uit. Moeder had er ham tusschen gelegd.

Nu moest Jan ook noodzakelijk weten, of zijn boterhammen even smakelijk waren. Hij had wittebrood met kaas er op.

„Zullen we half om half?”

„Graag,” zei Piet.

En toen was er een poosje van mummelen, met gesmoorde vragen en antwoorden er tusschen. Ze moesten er zelf om lachen, dat ze zoo kortaf waren. Maar toen kregen ze een hoestbui, en stikkend van den lach en de broodkrumels, hielden ze tranen met tuiten. De vrager had heel wat gebaren te maken eer hij begre-den werd.

't Antwoorden was nog al gemakkelijk. Je schudde maar al door van ja en nee.

Hartige boterhammen geven dorst. Drinken hadden ze niet meegenomen. Ze konden wel wachten tot ze weer in een dorp kwamen, en daar melk of

32

limonade koopen, doch dat duurde nog een heele poos.
 Als ze eens bij een huisje om een beetje water vroegen.
 Dat willen de menschen altijd wel geven.
 Bij 't eerste huisje stapten ze af, zetten hun fietsen tegen een boom, en gingen het erf op.
 Er zat een oud vrouwtje voor de deur te breien.
 „Goeien dag, vrouw.”
 „Dag jongens.”
 „Of je ook een beetje water voor ons had,” zei Piet, zoo lomp mogelijk.
 Het vrouwtje lachte.
 „Jawel,” zei ze.
 Ze haalde een groote kom, en zei: „ga maar naar de pomp, en drink zooveel als je wilt.”
 Het pompwater was helder en lekker koel. Haast te koud. Je kon voelen, waar het langs liep, al hield je het ook eventjes in den mond, om 't een beetje te warmen.
 „Je hebt lekker water,” zei Jan.
 Het vrouwtje glunderde.
 „Ja, 't is ook uit een echte welput, van ruim 40 voet diep!”
 Maar wat doe jullie zoo vroeg op 't pad?”
 „Wij gaan naar stad,” zei Jan parmantig.
 „Wel, wel, en dat zoo alleen met je beiden. Heb je daar familie?”
 „Nee, we gaan voor plezier.”
 „Nou, nou, en wat moet je daar den heelen dag uitvoeren?”
 „Och niks. Wat in de tram rijden naar 't bosch en misschien op den toren klimmen.”

34

„Heden mijn tijd! Wie had dat gedacht. Als je van avond weer thuis komt, moet je eens aan vader en moeder vertellen, dat je bij Wolter Siegers Martje geweest bent. Dan weten zij 't wel.”
 „Ben jullie jongens van Wesseling en Van Dingen,” zei ze nog eens.
 En wie weet, wat ze nog meer vertellen wilde. Maar 't geduld van de jongens was op.
 „We moeten noodig aan den trap,” zei Jan. „Wel bedankt voor 't water, en goeien dag, vrouw Siegers.”
 „Ook van mij goeien dag,” zei Piet.
 „Dag jongens, en een plezierige reis, en vooral de complimenten, hoor. Niet vergeten.”
 Toen ze eens omkeken, zagen ze, dat het vrouwtje nog naar hen knikte.
 Ze waren toch wel een beetje moe, toen ze in de stad kwamen. Ze gaven hun fietsen in bewaring in een melksalon, waar ze een poosje rustten, en gingen opavontuur uit.
 „Ik doe geen stap meer,” zei Piet. „Laten we gaan trammen, tot we bij den toren zijn.”
 Dat was Jan heel goed.
 Bij een lantaarnpaal stonden ze te wachten. Veel geduld hoefden ze niet te hebben. En nauwelijks hield de tram stil, of ze waren er ook al in.
 Ze bleven op het achterbalcon staan.
 „Waar moet julle heen?” vroeg de conducteur.
 „Naar den toren,” zei Piet.
 Jan schaamde zich haast voor Piet z'n malle antwoorden.

33

„Ja,” zei Piet. „We kunnen heel wat doen. We hebben elk een daalder, zie je!”
 Weer lachte het vrouwtje.
 „En,” zei ze, terwijl haar oogen hen nieuwsgierig van

Heden mijn tijd! Wie had dat gedacht.

top tot teen opnamem, „waar kom je van daan?”
 „Van Utenhove.”
 „Dat is een heel eind. En van wie ben jullie jongens?”
 „Ik ben een zoon van bakker Wesseling, en hij is een jongen van koopman Van Dingen.”
 N. Z. S. Gewone jongens.

3

35

Maar de conducteur keek heel effen, scheurde twee oranje kaartjes van zijn blokje en zei alleen: „dan weet ik het wel. Ik zal je wel waarschuwen.”
 Ze moesten elk een stuiver betalen.
 Die tram reed toch wel vlug. Ze waren er nauwelijks in en nu waren ze al op de markt. In een zucht was je over.
 Piet bromde: „weeron gaan we loopen, jong. 't Is lang geen stuiver waard. En je ziet niks.”
 Ze zagen den toren vlak bij zich. Toen ze bij den torenwachter aanbelden, kwam er een juffrouw voor.
 „Jullie willen zeker den toren op? Dat tref je dan al heel slecht. Mijn man is net met een gezelschap naar boven. Kun je niet over een uurtje terugkomen?”
 Wat een teleurstelling! Maar wachten, en terugkomen? Neen, dat ging niet.
 De juffrouw bedacht zich even.
 „Als je niet bang bent in 't donker, wil ik je er wel in laten. Je klimt maar aldoor en dan zul je den baas wel vinden.”
 Besluiteloos keken de jongens elkaar aan. Ze hadden wel trek om het te wagen. Maar, jonge, jonge, zoo met z'n beiden in een vreemden, donkeren toren. Dat was toch eigenlijk wel wat griezelig.
 „Of ben jullie bang?”
 Bang? Ze zetten de borst vooruit.
 „Laat ons er maar in, juffrouw.”
 De juffrouw ging in haar kamertje en kwam dadelijk terug met een grooten sleutel. De deur knarste open, de juffrouw wees hun de trap, zei nog: „je kunt hem niet missen,” en was al weer weg. Voor ze er

om dachten, knarste de deur achter hen dicht.
 Daar stonden ze nu.
 Onder in den toren was het een beetje schemerig, zoodat ze de trap maar vaag onderscheiden konden. Een lenning was er niet. Je kon je vasthouden aan een touw, dat de windingen van de trap volgde.
 „Vooruit nu maar,” zei Jan.
 „Ja, vooruit nu maar,” herhaalde Piet. „Durf jij?”
 „Waarom niet? Ik zal wel voorgaan, bangerd.”
 „Als we eens van elkaar af raakten!”
 „Pak mijn jas dan beet.”
 En daar gingen ze.
 't Was of ze nooit boven zouden komen. De trap scheen eindeloos. Al maar in de rondte draaien, al maar omhoog. Je zou er dronken van worden.
 En 't was zoo stil in den toren. Ze hoorden niets dan hun eigen zwaar ademen. Het klimmen viel niet mee. De steenen treden waren danig uitgesleten.
 Opeens barste Piet uit in lachen.
 „Wat scheelt je?”
 „Ze moesten thuis eens weten, dat we hier zuchtend rondklauteren. Wat zouden ze ons uitdachen! En daar moeten we straks nog een kwartje voor neerleggen.”
 „We komen er nooit!”
 „Jawel, als onze beenen 't maar uithouden.”
 Dat hield er om. Och, wat werden ze stijf in de knieën. En rusten konden ze eigenlijk niet. Of je even stilstond, wat gaf dat.
 Daar hoorden ze boven zich stemmen. Ze schrokken er haast van.

Nu stonden ze stil. En, goedschiks of kwaadschiks, de baas moest wachten.
 Zoo'n stad, wat een wonderlijk ding, als je er van boven op neer zag.
 De straten leken smalle paadjes, en de huizen konden wel uit de doos van Piet z'n kleinste broertje zijn.
 De kanalen waren glinsterende strepen.
 Menschen en dieren, nee maar... „'t Is net als in dat boek van de Lilliputters,” zei Jan.
 En wat een wonderlijk geluid kwam er in hun ooren. Je kon eigenlijk niet zeggen, hoe het was. Een geratel en geroezemoes door elkaar. Maar leelijk klonk het niet.
 „Kom jongens, nu nog wat hooger.”
 En weer stegen ze, tot ze hun hoofd door de laatste opening staken, met een vlugge beweging heel hun lichaam lieten volgen, en in een grooten bol van platte ijzeren banden stonden.
 De stad was nog kleiner geworden.
 En wat kon je nu ver in 't land zien. Rondom rookten fabrieken. Ginder kwam een miniatuur treintje aanpuffen. Ze hoorden een bespottelijk zwak gilletje.
 Overal in den omtrek zagen ze de torens van dorpen. Die van hun woonplaats konden ze niet onderscheiden. Daarvoor was het niet helder genoeg.
 Hoei, wat waaide 't hier. Gelukkig, dat ze hun petten stevig op hadden. Anders waren ze zóó de ruimte ingeflaapt.
 Als je nu eens tusschen de ijzers doorviel. Je zou ervan griezelen, honderd meter naar beneden te ploffen, zóó op de straatsteenen.

't Was zoo stil geweest, en nu kwam er zoo'n raar gemompel heel uit de verte.
 En het schemerde. Hoe verder ze nu klommen, hoe lichter het werd.
 Nog een paar windingen, en daar stonden ze op een zolder, bij den verbaasden torenwachter en een paar heeren.
 „Hoe kom jullie hier?”
 „De juffrouw heeft ons er in gelaten.”
 „Jamaar,” zei de man, „hoe moet dat nou. Die heeren willen naar beneden en jullie naar boven. En ik durf je niet verder alleen laten gaan.”
 „Wij zullen hier wel wachten,” besliste een der heeren.
 „Ga maar met de jongelui mee. Wij rusten onderwijl wat uit. En dan komen we samen weer op den beganen grond.”
 En zoo ging de torenwachter met Jan en Piet mee naar boven.
 Hij was veel te haastig naar hun zin. Ze hadden zich voorgesteld van iederen trans over de stad te kijken. Hoe hooger ze kwamen, hoe kleiner alles lijken zou. En nu, niets van dat alles.
 Ze durfden er ook niet om vragen, maar in hun hart waren ze echt nijdig. Zonder een woord te zeggen, klommen ze achter den man aan.
 Het ging nu langs losse houten trappen. Donker was het gelukkig niet meer. Zoo nu en dan moesten ze door een luikje kruipen om op een hooger zolder te komen.
 En eindelijk, o geluk, door een grooten open boog, konden ze op de stad zien.

Door een grooten open boog konden ze op de stad zien.
 En Piet trilde op zijn beenen, toen hij tusschen de stangen door naar beneden keek.

Hij was blij, dat ze gauw weer naar beneden gingen. Op den zolder stonden de heeren hen op te wachten.

De torenwachter stak een lantaarn aan, en als kippen op een rijtje gingen ze de wenteltrap af. Dit viel gelukkig gemakkelijker dan het klimmen. En 't was nu niet donker.

Erg tevreden voelden de jongens zich toch niet. 't Uitkijken daarboven was mooi, maar ze hadden niet eens 't uurwerk gezien. Nu, terwijl ze weggingen, hoorden ze de klok zegevierend boven hun hoofd bommen.

Beneden betaalden ze hun kwartjes en gingen toen stilletjes weg.

Ze voelden zich zoo moe van al dat geklauter. Veel trek om nog in de stad te wandelen hadden ze niet meer.

„Weet je wat,” zei Piet, „we gaan naar huis. Wat doen we hier langer. Er is niets meer te zien. En we kunnen nog best met den middagtrein wegkomen.”

Zoo gebeurde 't ook.

Wat keken hun ouders op, dat de jongens zoo vroeg terugkwamen.

Ze werden braaf uitgelachen. Piet z'n broer noemde hen „pechvogels”. Daar gaven ze minder om.

't Ergste was, dat hun schoolkameraden 't ook hoorden en hun goed in de maling namen.

Ze hadden er vooruit zoo op gepocht, dat ze alléén naar stad gingen, zie je.

VII. DE APPEL.

De oude Van Dingen had een mooien tuin met appelhof achter zijn huis. Je kon er in komen door een klein deurtje naast den winkel. Aan weerszijden was een hooge schutting met prikkeldraad, en heelemaal achter den hof een breede sloot. Hier had Van Dingen palen laten slaan en daartusschen, zoowat een handbreed van elkaar, telkens dubbél prikkeldraad gespannen. Dat was voor de jeugdige lekkerbekken, die er desnoods een nat pak voor over hadden om bij de mooie appels te komen. Wat waren die jongens nijdig geweest, toen ze den toegang zoo vonden afgesloten. „Duvelsdraad,” noemden ze het venijnige goed, dat zoo gemeen steken kon.

Maar Van Dingen lachte in zijn vuistje: zijn mooie appels waren veilig.

Och, als het alleen om een enkelen appel te doen was, zou hij de jongens stilletjes hebben laten begaan. Hij vond het wel niet prettig, dat ze uit zijn hof gapten, maar was een gemoedelijke goeie man, die niets van drukte hield.

Doch juist bij de sloot stond een klein pyramide-boompje, dat iederen herfst vol mooie dikke roode appels hing. En die wilde hij absoluut houden.

Natuurlijk pikten de indringers altijd dat boompje uit om 't eerst te plunderen. Daarom maakte hij er eindelijk een eind aan.

O, die kleine appelboom! Dat was zijn roem en zijn trots. In den bloeitijd, en later, als de vruchten zich

begonnen te zetten, was hij een en al verwachting. En in den herfst, als eindelijk de boom in volle glorie pronkte, lachte Van Dingen van plezier. Ongelukkig, als je in den winkel kwam, als hij juist in den hof was geweest. Hij begon dan een tafereel op te hangen van zijn „pronkeboom”. Dat was wel eens aardig, maar op den duur werd het toch vrij vervelend. En — hij hield niet weer op. Meestal lachten de klanten er een beetje om. Wie haast had, zei maar boutweg: ja Van Dingen, 't zal wel mooi wezen, maar ik moet weg, hoor.

Kwam er visite, noodzakelijk moest de tuin bekeken. En die wandeling werd besloten met een plechtigen ommeegang om den appelboom.

Een spotvogel had eens van iets heel moois gezegd: „dat is zoo mooi als Van Dingen z'n appelboom.” En sinds was het een spreekwoord geworden in 't dorp.

De schooljongens vonden het een uitgezochte plagerij, als ze kwaad waren op Piet. Ze kwamen dan met een uitgestrekt gezicht bij hem, en vroegen heel effen: „de complimenten van vader en moeder, en hoe of 't met jullie appelboom was.”

Piet grinnikte er wat om. Of, als 't al te erg werd, gaf hij den eersten den besten, die hij te pakken kreeg een lekker beetje op z'n kop.

Jan en Piet speelden dikwijls in den grooten tuin. Ze mochten ook wel appels plukken. En waarom zou dat ook niet mogen? Er waren er genoeg. En gierig was Van Dingen niet. Nee, dat zou geen mensch hem nageven.

Doch het mooie boompje, daar mochten ze niet aankomen. Elken herfst plukte hij zelf de prachstukken

voorzichtig af. Die werden bewaard voor den winter. Als de jongens naar den hof gingen, riep hij hun altijd na: „je denkt om het boompje, hè jongens!”

Hij vertrouwde hen wel, maar het waarschuwen was hem tot een gewoonte geworden. Ze kwamen er dan ook nooit aan.

Eens vergat hij zijn waarschuwing. Er waren nog al wat klanten in den winkel. De jongens zouden samen in den tuin de boonen uittrekken. De zon scheen zoo mooi en je kon er niet op rekenen dat je verder zulk bestendig weer hield. De gele boonen moesten er moedig uit. Als er regen kwam, konden ze wel gaan rotten. En dat zou toch zonde en schande wezen.

Ze trokken de stengeltjes een voor een uit den grond. De boontjes werden er afgeplukt en in een mand gedaan. Het loof werd op een hoop gegooid om verbrand te worden. En dan moesten ze later de boontjes nog aan snoeren rijen en tegen den muur hangen. Die droogden dan in de zon wel verder.

„Ik krijg dorst,” zei Jan. „Zullen we een paar appels halen? We kunnen ze onder 't werk wel opeten.”

„Ga jij dan maar eventjes,” antwoordde Piet. „Ik pluk onderwijl door. We mogen wel voortmaken als we klaar willen komen. Er zijn nog zooveel boonen.”

En zoo ging Jan alleen. Hij zocht in het gras van den hof, maar vond alleen een klein verschrompeld appeltje.

En zoo kwam hij, al zoekende, van zelf bij het mooie boompje.

Hè, als ze ddar elk een paar van hadden! Dat waren met recht en reden appeltjes voor den dorst. Ja, maar

je kon je vingers wel thuis houden, vrindje! Ai, ai, als de oude Van Dingen hen eens zóo bij zijn boompje zag staan! Hij plukte er niet eentje, hoor, maar hij had er toch over gedacht. En dat moest je ook niet doen.

Hij zocht weer verder, en keek van tijd tot tijd toch nog eens om.

Zou het eigenlijk niet mogen? Er hingen er genoeg. Te merken was het niet, als hij er twee afratste.

Geteld had Van Dingen ze zeker niet, dat wist hij wel.

En, ja het mocht wel. 't Was hun vanmiddag niet verboden. Wel zeker, Piet z'n vader zou hun dat appeltje wel gunnen. Ze deden zooveel werk voor hem; 't was zoo warm. Ja, zeker zou het zijn bedoeling wezen, dat ze dézen middag wél een appel mochten plukken.

Doch dadelijk zei zijn geweten: O Jan, Jan, wat praat jij je daar voor. Je weet heel goed, dat Van Dingen het niet hebben wil. Hij heeft alleen vergeten je te waarschuwen. Je hebt er nooit van mogen plukken, en mag het dan nú wel? Ga gauw weg, Jan, en kijk niet naar de appels!

Hij ging er echter tegen in: Ja, maar als het nu eens wél mocht. Je kon nooit weten. Het zóu kunnen.

„Ga dan vragen,” zei het geweten.

Neen, dat deed hij niet. Want hij wist wel vast, dat Van Dingen dan zeggen zou: „ben je mal, jongen.”

O die twijfel, of het zou mogen of niet. Of, 't was eigenlijk geen twijfel. Hij wist 't wel secuur. 't Mocht in geen geval. En toch bleef hij maar staan.

„Toe treuzel,” riep Piet, „maak toch wat voort. Liggen er geen appels? Pluk dan een paar.”

Zie je wel! Piet riep ook: „pluk een paar!”

„Ja maar,” zei de stem dadelijk weer: „Piet weet niet, wat je van plan bent. Ga gauw weg, Jan! Of je bent een oneerlijke jongen!”

En opeens dacht hij aan het psalmvers:

De groote Schepper aller dingen

Ziet uit het ongenaakbaar licht

Het gansch gedrag der stervelingen,

Niets is bedekt voor zijn gezicht.

God zag hem dus nu ook. En dat vond hij verschrikkelijk.

Doch de appels waren tóe mooi. Hij zou er maar twee plukken.

„Ja,” riep hij terug, „ik kom al.”

Hij roetste haastig twee appels van den boom en rende terug naar den boonenakker.

„Wat duurde dat lang, jong. Geef maar gauw hier en help me verder,” bromde Piet.

„O kereltje!” schrok hij. „Nee, dat is gemeen, Jan. Hè, hoe kon je dát nou doen. Je weet, dat vader zoo gek is met zijn appels.”

„Ja, maar hij heeft het vanmiddag toch niet verboden,” zei Jan vuurrood.

„Nou ja. Jij bent ook niet van gisteren.”

't Was echter gebeurd. En Piet vond het wel lam.

Wat zou hij er echter aan doen!

Hij vond het 't ellendigste voor Jan zelf. Hij kon hem nu toch niet in den steek laten. 't Was toch zijn kamerad.

„Geef dan maar op,” zei hij. „Ik vind 't gemeen;

nou 't gebeurd is, zal ik meedoen. Maar, kerel, kom er niet weer bij.”

En zoo knapten ze elk hun appel op.

Het plezier was dien middag weg.

Toen ze met hun werk klaar waren, drentelden ze

Hij roetste haastig twee appels van den boom. vervelend rond. De pret wilde niet terugkomen. Ze waren beiden ongerust en knorrig; Jan, omdat hij de appels plukte, en Piet om zijn meedoen. 't Was verkeerd, dat wist hij wel. Maar Jan in den steek laten, was ook verkeerd. Hij zat er danig over in.

En omdat al het plezier nu toch weg was, gingen ze den tuin maar uit.

Piet zou Jan eventjes wegbrengen. In den winkel stond Van Dingen achter den toonbank.

„Ben je al klaar met de boonen, jongens?”

Beiden zeiden „ja”.

En nu gaf Piet's vader hen elk een stuiver.

Jan kreeg een kleur als vuur, toen hij de centen aannam. Ze weigeren durfde hij ook niet. Kun je begrijpen. Hij pakte ze van de toonbank, bedankte bedeesd, en maakte, dat hij met Piet wegkwam.

's Avonds vroeg vader aan Piet: „wat had jullie toch vanmiddag. Je was niet erg blij met je geld. Had je meer verwacht?”

„O nee!”

„Wat, dan? Ben je bij 't appelboompje geweest? — Dat mag ik eigenlijk niet vragen hè? Daar ken ik je veel te goed voor.”

Nu werd het Piet toch te erg. Dat vader zoo goed over hen dacht, was 't allerellendigste. Ze hadden hem zoo bedrogen. Hij wou 't wel uitschreeuwen: Vader, ik ben niet eerlijk. Ik en Jan beliegen en bedriegen u.

Nee, hij kon niet langer huichelen. En met neergeslagen oogen, hortend en stootend, vertelde hij wat er gebeurd was.

Vader zuchtte eens. Hij vond het even naar als Piet.

Hij begreep heel goed den strijd tusschen de eerlijkheid en de vriendschap in het hart van zijn jongen.

Hij streek hem eens over zijn haar. Wat zou hij zeggen! Ach, dat bestraffen ging hem zoo slecht af.

„Nu,” zei hij eindelijk, „je begrijpt wel, jongen, dat ik erg teleurgesteld ben. Ik vertrouwde zoo vast op jullie.

Toch ben ik blij en dankbaar, dat je 't zelf vertelt, en er spijt van hebt. Aan den boom zou ik 't natuurlijk niet gemerkt hebben. Maar er zat dan wat tusschen ons. Denk er om Piet, dat we altijd de oogen voor elkaar moeten durven opslaan. Ik voor jou en jij voor mij. Anders worden we beiden ongelukkig. En nu praten we over wat anders.”

Van Dingen stond op en ging de kamer uit. Nog kwam hij eventjes terug en zei zacht aan het oor van zijn jongen: „En tusschen jou en God, Piet, is dat in orde?”

Jan was dien avond echt knorrig en ongedurig. Hij snauwde zijn zusjes af en als Spits te dicht bij hem kwam, kreeg hij een schop.

Kwam dat nu allemaal van dien appel?

Hij dacht aldoor aan de vijf centen, die Van Dingen hem gegeven had, omdat hij zoo'n brave jongen was. Als hij eens wist, hoe Jan hem bedroog!

En God wist het.

De groote Schepper aller dingen
Ziet uit het ongenaakbaar licht
Het gansch gedrag der stervelingen,
Niets is bedekt voor zijn gezicht.

Dat was nog het allerergste.

Als hij een goede, eerlijke jongen wou wezen, moest hij naar Van Dingen toegaan en alles vertellen. En hij

en ik zal naar Van Dingen gaan en alles vertellen. En laat die mij ook vergeven. En laat hij niet denken dat ik een slechte jongen ben, om Jezus wil, Amen.”

En toen kwam de rust.

Den volgenden morgen stond Jan vroeg op. Hij waschte zich vlug, en zonder vader of moeder wat te zeggen, ging hij de deur uit.

Hij wilde naar Van Dingen. Nu hij besloten was te gaan, was hij wel rustiger, maar, wát zág hij er tegen op!

Wat zou Piet's vader wel zeggen. Misschien wel: „nu mag je niet meer bij Piet konen spelen!” Hij schrok er van, als hij daaraan dacht.

Dicht bij den winkel wilde hij nog teruggaan.

Maar juist ging de winkeldeur open, en daar stond Van Dingen.

Hij zag Jan dadelijk.

Met neergeslagen oogen ging Jan nu op hem toe.

De oude man begreep wel, waarom de jongen zoo vroeg kwam. En nu hij zag, dat Jan er spijt van had, kreeg hij medelijden met hem.

Hij zou het hem gemakkelijk maken.

Toen Jan wat wilde zeggen, begon Van Dingen: „ik weet het al jongen. Piet heeft het verteld.” En toen hij zag dat Jan even vreemd opkeek, zei hij gauw, „nee, je moet niet meenen, dat Piet geklikt heeft, maar hij had er even veel hinder van als jij. En toen kon hij 't niet stil houden.

Zie je, Jan ik kan me voorstellen, dat je 't érg moeilijk vond om hier te komen. Maar ik ben er toch blij om.

moest den Heer om vergeving vragen. Het laatste wilde hij wel. Maar het eerste? Het was zoo moeilijk. En toch móest het. O, als hij alles had geweten, zou hij nooit een appel aan geraakt hebben.

Neen, hij zou maar niet gaan. Dat ellendige gevoel verdween wel weer. En anders wende hij er wel aan. Er waren zooveel jongens op school, die appels gapten. En die waren toch heelemaal niet ongelukkig. Net andersom. Ze lachten altijd en maakten de grootste pret. En wat een leuke jongens waren er bij.

Waarom was hij dan zoo ongerust?

Omdat hij voor de eerste maal iets wegpakte? 't Zou wel wennen, wel ja.

Doch hij voelde wel, dat zijn geweten hierdoor niet gerust werd.

Hij was slecht. Hij durfde Piet's vader nooit weer in de oogen zien.

Maar hoe moest het dan? Niet meer bij Piet aan huis komen? Geen boodschappen doen bij Van Dingen?

O ja, ja, hij moest er wel heen. Anders kwam het immers direct uit. Vader en moeder zouden immers vragen: „Zit er wat tusschen jou en Piet? Laat je je kameraad maar zoo schieten?” Nee, hij moest wat anders bedenken.

Ten einde raad bad hij: „Heer, help mij het geheim te houden!”

Ach, dat was geen bidden. Zoo'n gebed, zou God dát verhooren? Hij voelde het, zoo'n gebed stijgt niet op naar den hemel. Hij maakte zijn zonde er maar groeter door. En dat benauwde nog meer.

Toen zei hij snikkend: „Lieve Heer, vergeef het mij N. Z. S. Gewone jongens.

En geef me nu maar een hand. En je mag gerust weer komen, hoor! Ik vertrouw je even goed als vroeger. Je bent een eerlijke jongen!”

Wat hoorde Jan daar van op! Hij kreeg geen brommen. Van Dingen schold hem niet uit, maar was erg vriendelijk voor hem. Hij voelde zich honderd pond lichter. O, hoe goed, dat hij gegaan was. Wat had hij hier tegen op gezien!

„Maar,” zei hij, „zou u die stuiver weer willen hebben? Die verdien ik toch niet.”

„Wel zeker jongen, die komt jou eerlijk toe. Je hebt hem dubbel en dwars verdiend voor je werk.”

„Och toe, ik zou de centen toch liever niet hebben. Neem u ze maar gerust!”

En toen Van Dingen zag, dat Jan verdrietig keek, omdat hij weigerde, zei hij:

„Nu, geef ze mij dan maar terug.”

„En nu, gauw naar huis! En van middag even goed komen als vroeger hoor!”

Jan draafde gauw terug, zonder om te zien.

Maar in zijn hart bad hij: „Ik dank U, dat alles weer goed is. Heer, laat ik het nooit weer doen.”

VIII. JOCHEM.

De grootste vriend van de dorpsjonges was Jochem, de zwerfer. De menschen noemden hem dikwijls onbenullig, en beweerden, dat hij „ze allen zeven niet had.”

Daar moest je de jongens echter niet mee aankomen. Ze wilden er geen woord van hooren. En als 't moest, zouden ze hem graag met de vuist verdedigen. Gelukkig behoefde dat niet. Jochem had geen enkelen vijand. De menschen mochten eens hun hoofd over hem schudden en om hem lachen, daar bleef het bij. In hun hart hadden ze erg medelijden met hem. Daarom stopten ze hem van alles toe, zoodat hij nooit gebrek leed. Hij was het troetelkind van 't heele dorp. Een groot kind bleef hij zoo lang hij leefde.

Toen Jochem nog school ging, leerde hij niet veel. Hij kon niet onthouden hoeveel een maal een was. En dan het schrijven en lezen! Met den besten wil kon hij uit die rare zwarte krabbeljes niet wijs worden. Het was hem te machtig. In 't eerst bromde de juffrouw wel eens op hem. Maar dat ging al heel gauw over. Ze zag, dat Jochem erg zijn best deed, altijd goed oplette, maar niet leeren kón. Daarom kreeg de juffrouw diep medelijden met hem, en was voor hem nog vriendelijker dan tegen de andere kinderen. Hij mocht in 't vervolg doen wat hij wilde. En zoo kwam het, dat Jochem in de „grootte school” nog niets anders deed dan streepjes maken op de lei.

De jongens plaagden hem er nooit mee. En dat zou hem ook veel verdriet gedaan hebben. Want Jochem mocht weinig verstand hebben, hij had des te meer gevoel. En 't was of hij er wel iets van begreep, dat hij minder verstand had dan de anderen.

Als er verteld werd, was Jochem in zijn nopjes. Dan luisterde hij als een vink. En 's avonds, als hij bij moeder

zat te knutselen, hield hij soms in eens op, om met groote oogen voor zich uit te staren. Hij zag dan allerlei wonderlijke dingen, want de vertellingen warrelden in zijn zwakke hoofd door elkaar. Vroeg moeder: „wat is er Jochem?” dan antwoordde hij altijd: „ik denk aan de vertelling.”

Voor zijn moeder deed hij alles. Zijn handen waren lenig. Hij kon allerlei aardige en nuttige dingen maken: tollén en fluitjes voor de jongens, maar ook manden en matten en kleine houten bakjes.

Zoo hielp hij toch iets verdienen.

Zijn moeder had hem best vroeg van school kunnen nemen: Jochem leerde toch niets. Maar dat kon ze onmogelijk van haar hart verkrijgen. Dan zou Jochem zijn vertellingen missen, en hij had al zoo weinig.

Thuis deed Jochem meestal wat hij graag wilde. Na een ijverige bui, zwierf hij soms heele middagen rond. Hoe grooter hij werd, hoemeer dit zwerven toenam. En al de verhalen, die tot een wonderlijk mengelmoes in zijn hoofd versmolten waren, scheen hij te willen beleven. Zoo verbeeldde hij zich ieder voorjaar, dat hij met de Israëlieten uit Egypte moest trekken. Hij kwam dan bij Jan z'n vader om een klomp deeg vragen. En die gaf het hem maar. Tegenpraten hielp hier niet. Jochem werd er stijfkoppig tegen in.

En dan zwierf hij van dorp tot dorp met den deeg klomp in een doek aan een stok over den schouder. Alle menschen kenden „gekke Jochem.”

In andere dorpen plaagden de kinderen hem wel eens. Jochem keek hen angstig aan en ging schuw voor hen

uit den weg. En na een paar weken kwam Jochem ook en mager weer thuis. Hij kon het land Kanaän niet vinden. Elk voorjaar begon dit trekken en zwerven weer.

Jan en Piet en de andere jongens probeerden wel eens hem thuis te houden. De bast van de wilgentakken zat zoo lekker los. Jochem moest noodig fluitjes voor hen maken.

Als hij maar wat te doen heeft, dachten ze, zou hij niet over zulke rare dingen gaan prakkizeeren. 't Hielp wel eens voor een oogenblikje, maar niet genoeg. Hij kon zóó onder het werk opspringen en wegloopen. En dan kreeg je hem niet licht weer te pakken. Of, als hij in een boom geklommen was om naar de vogelnestjes te kijken (hij haalde ze nooit uit) gleeed hij plotseling naar beneden, en zei afgetrokken: „ze zeggen, dat het tijd is.”

Ook moeder had niet zooveel invloed op Jochem, dat ze hem thuis kon houden.

En kwam hij terug, niemand durfde met hem over zijn zwerftochten spreken.

Eens hebben Jan en Piet het toch gedaan.

't Was in den zomer. Ze waren met hun drieën wezen baden. Jochem kon prachtig duiken, net zoo goed als Spits. En nu lagen ze in 't hooiland om een beetje te drogen. Toen ze zich weer aangekleed hadden, vonden ze hun geluier zóó prettig, dat ze nog maar een poosje bleven liggen. 't Lag zoo lekker in de zon.

Opeens zei Jochem: „Ik lig graag in de zon. De zon maakt gelukkig.”

Nieuwsgierig keken de jongens hem aan.

„Toe,” zei Jan, „vertel daar eens wat van. Lig je vaak in de zon, als je aan 't zwerven bent?”

Jochem knikte. „Ja,” zei hij traag.

En toen begon hij: „Het is zoo vreemd. In 't voorjaar wordt mijn bloed zoo onrustig. Dan kan ik niet thuis blijven. En hoe loomer ik me voel, hoe harder ik loopen moet. Tot ik niet meer kan. Dan ga ik liggen in de zon. En als ik mijn oogen dicht doe, zie ik allemaal mooie dingen. Allemaal rood en goud net als de zon. En als ik uitgerust ben loop ik weer door om Kanaän te zoeken. Daar is de zon nog veel mooier en veel warmer dan hier. Kanaän is het land van den lieven God. En daar wandelde Jezus rond. Maar ik kom er nooit, ik kom er nooit.” Jochem huilde bijna.

„Ik loop alle dorpen rond en vraag de menschen, of ze niet weten, waar Kanaän is. Ze lachen me uit, en zeggen dat het veel te ver weg ligt om er heen te loopen. Maar als ik al door loop, moet ik er toch komen?”

Jan en Piet knikten: „ja!”

„En als ik 's avonds moe ben, vraag ik bij een boer, of ik in 't hooi slapen mag. Dat is heel lekker en 't mag altijd. Het boerenvolk is goed voor mij. Ik moet hen vertellen wat ik zie. En of ik ook droom van de palmboomen. Zeventig palmboomen en twaalf waterfonteinén.

De jongens keken elkaar eens aan. Wat praatte Jochem toch vreemd. Konden ze hem er maar afbrengen. Ze vonden het zoo griezelig.

„Jochem,” zei Piet, vertel eens, wat je onderweg ziet.”

En nu lachte Jochem verteederd.

„Onderweg zie ik de kinderen naar school gaan. De kleintjes geven me een hand en loopen met me mee. En ik zie in het land zooveel moois: de madeliefjes en

de boterbloemen; de bloeiende boomen en de vogels. Ik kijk in alle nesten. Maar ik raak de kleine kale diertjes nooit aan. Ze piepen zoo angstig tegen mij. Dan zeg ik: „ik ben Jochem! ik doe je geen kwaad!” Ze gelooven mij niet. En de oude vogels gelooven het ook niet. Die moesten toch beter weten. Ze kennen mij al lang. Eens ben ik bij het nest van den ooievaar geklommen, dat op den paal midden in 't land staat. De oude ooievaars kwamen net thuis en vlogen in kringen om mij heen. Ik hoorde hun vleugels om mijn hoofd suizen. Toen liet ik me gauw naar beneden glijden. In het nest ritselde iets. Wat weet ik niet. Ik had nog niets gezien. Ik vroeg nog aan de oude ooievaars: „weten jullie den weg naar Kanaän? Jullie gaat zoo ver!” Ze klepperden met hun snavels. Ik verstond er niets van.

Hoe zouden ze hem toch ooit van Kanaän afbrengen.

Jan probeerde het.

„Jochem,” zei hij, „je hoeft niet meer naar Kanaän te zoeken. Kanaän is in den hemel. En als je aan den Heere Jezus vraagt, of Die je er brengen wil, kom je er vast.”

Toen Jan dat allemaal zei, kleurde hij. Hij schaamde zich voor Piet. Schichtig keek hij zijn kameraad aan. Piet durfde ook niet goed naar Jan te zien. Hij speelde wat met een stokje. Jongens praten immers zoo weinig over zulke dingen. Ze zijn zoo bang om door hun kameraden voor „zoo erg vroom” te worden aangezien, en vervelend en een femelaar gevonden te worden.

Jochem lachte naar hem. „Ja, dat weet ik wel. Moeder zegt het heel vaak tegen mij. Maar ieder keer ben ik

het weer vergeten. Wanneer moet ik dat vragen aan den Heere Jezus?”

„Altijd, elken dag. Hij brengt je er zeker.”

Jochem scheen wat rustiger te worden.

„Kom,” zei hij, „ik zal je wat peren geven. Ga maar mee.”

De jongens liepen met hem naar huis. In den tuin van Jochems moeder stond één pereboom. Daar plukte hij een paar peren voor hen af. Ze bedankten hem heel vriendelijk.

Terwijl ze de vruchten opaten, deed het hun pijn, dat ze Jochem er van beroofden. Was het wel goed? Hij had maar zoo weinig. En nu peuzelden zij ze op.

„Zeg,” fluisterde Piet tegen Jan, „zullen we Jochem van avond wat appels brengen? Wij hebben er genoeg.”

„Goed.”

„Doe 't dan nu. Vanavond kan ik niet.”

„Jochem, we moeten weg, hoor.” Misschien komen we straks nog eventjes weer.”

Jochem was alles goed.

En zoo gingen ze samen naar Piet's vader. Die gaf zijn toestemming voor 't plan. En toen de jongens met het mandje vol appels naar Jochem gingen, lei de oude man er een paar van het mooie boompje bovenop. —

De jongens wisten toen nog niet, dat Jochem werkelijk gauw naar Kanaän gaan zou. Niet lang na dien middag werd hij ziek. En in zijn ijlen sprak hij telkens over Jan en Piet, en den Heere Jezus, die hem naar Kanaän brengen zou.

En toen hij stierf, riep hij tot zijn moeder: „ik ben er.” De dorpsjongens waren hun besten vriend, den goeien Jochem, betrekkelijk gauw vergeten. Jan en Piet niet. Die dachten nog vaak aan den middag in 't land terug.

IX. ZIEK ZIJN.

Jan lag te bed. Hij was al een paar dagen landerig en hangerig geweest, doch wou zich groot houden, ging naar school en deed boodschappen. Moeder zag wel, dat er iets aan mankeerde. Hij at bijna niet, en was zoo bleek.

Vroeg ze hem: „wat scheelt er aan Jan?” dan zei hij een beetje brommerig: „ach, niks, laat me maar.” Dat zei haar genoeg. De maag zou hem wel weer plagen. Die wilde niet, zooals hij. 't Eene oogenblik was 't goed en dan opeens — ai — wat een pijn, wat een pijn. Op zulke tijden wist hij geen raad en kromp in elkaar.

Daar had hij al jaren lang telkens last van. Of zijn vader en moeder ook honderd maal zeiden: „we moeten er eens met den dokter over praten,” Jan wilde er niets van hooren. „Wat zou die er van weten! Dan geeft hij me weer zoo'n doos met zuiveringszout. En dat helpt toch niks. Ik slik mijn eigen poeitertjes veel liever.”

Hij gebruikte maagpoeder uit een drogisterij. 't Hielp ook wel een beetje soms. De kwaal ging er echter niet van over.

Zoo erg als nu, was 't nog nooit eerder geweest. In school al, onder het teekenen, begon het. Met alle macht

verzette hij zich er tegen. En ofschoon hij zat te krimpen van pijn, hield hij vol tot de school uitging.

Toen de weg naar huis. Och, eigenlijk was dat maar een eindje; nog geen tien minuten. Nu werd voor hem iedere minuut een uur. Telkens stond hij stil. Wat ellendig. Eerst kwamen deschooljongens: „watscheelt je, Jan?”

En toen begonnen de groote menschen ook. Ieder vroeg hem: „ben je niet goed, Jan?” Hij wou wel huilen en roepen: „ga toch weg!” Maar hij deed het niet. Met een pijnlijk lachje antwoordde hij ieder keer: „'t Is niet zoo erg, hoor! 't Gaat wel weer over.”

Thuis gekomen wilde hij wel graag naar bed. 't Was toch heerlijk, dat er bedden in de wereld waren. Nu, hij daar zoo lekker lag, de stijve kleeren uit, bedaarde de pijn wat. Misschien kon hij er straks wel weer uitspringen.

Hij moest toch een beetje geduld hebben. Als hij zich verlegde, begon de pijn dadelijk weer.

's Avonds at hij niet.

Toen ging vader naar den dokter, zonder Jan te vragen. Wat keek hij den volgenden morgen vreemd op, toen de dokter voor zijn bed stond.

„Wel, hoe is 't met je, Jan?”

„O, dat gaat nog al, dokter.”

„Komaan, dat doet me plezier. Heeft de maag je zoo geplaagd gisteren?”

„Ja, maar 't is nu al haast weer over.”

„Gelukkig voor jou, jongen! Maar, haast is nog niet half. Trek je spulletjes eens uit. Ik wil er eens eventjes naar kijken.”

Daar begon dat nare gezeur. Zeker, nu moest hij den heelen rommel uittrekken, en als hij zijn armen omhoog deed, kreeg hij dadelijk weer van die steken.

Wat een akelige dokter. Hij moest dat toch begrijpen.

En heel traag begon hij de knoopjes van zijn nachthemd los te maken.

De dokter zag wel aan Jan's gezicht, dat het nog lang niet beter was.

Nu moesten de mouwen uit, en, zou hij 't ding dan over zijn hoofd trekken, of zoo naar beneden duwen?

De dokter kwam hem te hulp.

„Blijf jij nu maar stil zitten, jongen. Ik zal je al je velletjes wel afstroopen, als jij ze maar losmaakt.

En Jan, met al zijn pijn, kon niet laten den dokter even te foppen. Toen de beurt aan zijn hemd kwam, hield hij het gauw vast.

„Wel jou rakker! Ik zal je die kuren betaald zetten.“ En hij kreeg een klap op zijn blooten rug.

Het onderzoek was gelukkig afgelopen.

De dokter beloofde een lekker drankje te zullen sturen, en zei: „we zullen je gauw van die malle grappen genezen, Janneman!“

Toen hij de deur uitging, riep Jan hem nog achterna: „het drankje moet niet te bitter worden, dokter!“

Het heugde hem, hoe hij vroeger eens een koortsdrankje had moeten slikken. Brr! hij rilde nog, als hij er aan dacht.

Doch hij zat daar met zijn bloote boddy. En nu hij alles alleen aantrekken moest, deden de bewegingen veel meer pijn, dan toen de dokter grapjes met hem maakte. Hij treuzelde en talmde, trok zijn goedje lang-

om. Dat was toch lam. Hij kreeg bijna medelijden met de eenzaamheid van zijn schoolboeken. Ook had hij er wel een beetje heimwee naar.

Of zou er een ander op zijn plaats zitten? Misschien op zijn lei schrijven, rommelen in zijn griffels en kleurpotlooden. Nee, dat was niet uit te staan. Stel je voor, dat Klaas er zat, en alles nasnuffelde.

Hij zou Piet er eens naar vragen. En, wee, wie zijn vingers brandde! Maar als Piet het niet wist? Klaas kon er voor of na schooltijd wel bij zitten. O, dat werd hij wel gewaar. Hij wist op een haar, hoe alles lag, en kon dadelijk zien, als er iemand bij geweest was.

Dat was thuis ook zoo. Hij had het altijd verdrietig gevonden, als er eens iemand bij zijn kastje kwam. Daarom deden ze het ook nooit meer.

De school was nu zeker al begonnen. Kinderen kwamen er niet meer voorbij.

Wat zou hij nu eens bedenken. Och, dat wist hij niet. Niks. Je gedachten gingen van zelf heen en weer. Daar behoefde je geen moeite voor te doen.

Wat lag hij hier toch prettig en knus.

De bedstee was eigenlijk maar leelijk

Kijk, daar aan den zolder zat een plekje stopverf. Zeker een dichtgestopt gaatje. Hé, wat leek dat gek. Als je er lang naar keek, kon je er een wilden stier van maken. Of, neen, een bison met zoo'n dikken ruigen kop. Daar had hij wel van gelezen. 't Leek hem wel mooi toe, zoo door de wijde grasvlakten te dwalen, een goed paard onder je, een buks over den schouder, pistool in den gordel, en een lang mes bij je laars in. En dan

zaam aan en keek heel verdrietig, als hij, onvoorzichtig, te veel beweging maakte, en de pijn terugkwam.

Er werden nog meer ellenden over zijn arme hoofd uitgestort. 's Middags bracht moeder hem pap. En die mocht hem gestolen worden. Hij zag 't al aankomen: 's morgens havermout; 's middags pap; 's avonds rijst. Den volgende dag al die heerlijkheden weer, misschien ter afwisseling in omgekeerde volgorde. En wie weet hoe lang dit moest duren. Hij roerde wat in zijn bord, liet de pap met een straalte uit den lepel loopen, om te zien of ze goed gebonden was, en begon traag en met tegenzin te eten. Er was toch niets aan te doen, en dus zou hij maar doortasten. Hoe eerder 't op was, hoe beter. Moeder was onverbiddelijk op dit punt, dat wist hij wel. Ze zou hem desnoods tot den avond met het schaalte laten zitten. En — kom hij was geen kindje, maar een vijf jonk, die niet tegen zoo'n onplezierigheidje opzag. 't Was immers belachelijk. En hij lepelde flink door. Straks kon hij lekker gaan soezen.

Zoo, stil op zijde liggende, had hij nergens hinder van. Misschien kon hij nog wel een dutje doen.

Hij kroop tot het tijp van zijn neus onder de dekens, met 't gezicht naar 't raam. Zijn slaapkamertje was maar klein. Hij kon zoo liggend precies op straat zien.

Daar liepen zijn kameraden al weer naar school. Veel genoege hoor! Ik blijf lekker liggen, joggies. Eindelijk toch een leven als een prins. Je soest en slaapt van en hoeft niks uit te voeren. Maar wat gek idée, nu was zijn plaats in school leeg. Zijn boeken en schriften lagen netjes in 't vak onder de leien. Niemand keek er naar

leven van wat je vond. Ja maar, dan moest hij een betere maag hebben. Stel je voor, dat je daar in de prairie zoo'n allerbelabberdste pijn kreeg. En daar was geen dokter. En je kon er geen pap krijgen. Of je moest juist wat meel hebben van mais of zoo. Ook niet alles. 't Leek heel mooi, dat maismeel, maar 't smaakte zoo flauw als lauw water.

Nee, dan bleef hij toch maar liever hier.

Anders toch een vrij leventje.

Alléen was er niet veel aan. Maar met je tweeën. Hij en Piet. En dan 's avonds bij een vuurtje zitten, een pijpje in den mond. Hij hield niet van rooken, maar dat hoorde er bij. En dan je eigen potje koken. Hij begon er gerust naar te verlangen.

't Was toch leuk, om al die dingen te bedenken. Als Piet vanmiddag kwam, zou hij 't hem eens alles vertellen. Die hield ook veel van zulke dingen.

Zoo'n middag duurde toch verschrikkelijk lang. In school merkte je dat zoo niet, maar nu begon 't hem gerust te vervelen.

Hé, hoe kon hij dat in zijn gedachten halen. Vervelen! Daar moest je noodig over prakkizeeren. Dan was alle aardigheid meens weg.

Komaan, oogen dicht en slapen. Misschien lukte 't. Wacht, hij kon dat middelste wel eens probeeren.

Annemarieë liep over den weg.

Annemarieë liep langs de heg.

Als 'k drie keer Annemarieë zeg

Zijn mijn gedachten weg.

Drie keer! Dat was lang niet genoeg. Je moest het wel

twintig maal opzeggen eer je in de war kwam. Maar zoo gauw je de kluts kwijt was, sliep je ook.

Of 't nu van 't versje kwam, of van moeheid, na een poosje sliep hij.

't Schermerde en de school was al lang uit, toen Jan wakker werd.

Hij riep om moeder. Ze kwam dadelijk met een glaasje melk. Verscheiden keeren had ze al gekeken, of hij niet wakker was.

„Hoe is 't, jongen?”

„O, veel beter, moe. Als ik zóó lig, voel 'k er niks van. Is Piet er al geweest?”

„Ja, hoor! Hij zit bij ons te wachten, dat je slaapje uit is. Zal 'k hem roepen?”

„Graag, moe.”

Piet kwam plechtstatig binnen, boog zevenmaal voor Jan, en ging met een deemoedig gezicht op den grond zitten, tegenover 't bed.

„Ach, Piet, doe toch niet zoo gek. Kom hier, en geef me een poot!”

„O verheven heer! o stralende zon! mijn hart springt op van vreugde, nu gij mij, aardworm, vergunt mij van dichterbij in het licht uwer gunst te koesteren.” En als een slang schoof Piet naar Jan toe.

Die lichte, dat hij schudde. Maar — daar begon die ellendige pijn.

Piet zag hem zijn gezicht vertrekken en dadelijk had hij spijt.

„Zoo meende ik het niet, jong,” zei hij. Hij kwam

bij Jan en ging op den rand van 't bed zitten. „Wat ben ik toch eigenlijk een lam jonk, hè, dat ik er niet aan dacht.”

„O, 't is niks, hoor. 'k Ben blij, dat je er bent.

Toe vertel eens wat, hoe ging 't op school?”

„Puik, puik.”

„En — wie zat er op mijn plaats?”

„O, niemand.”

„Heeft Klaas ook in mijn vak gesnuffeld?”

„Nee, gesnuffeld niet. Probeerden wou hij 't wel graag.”

„Doch,” en Piet trok weer een deftig gezicht: „de zalving mijner knokkelen zal hem een heuglijke herdenking zijn.”

„Dat doet me plezier. Dus hij wou er bij?”

„Ja, vannorgen.

Je weet wel, ik ruik zulke dingetjes altijd vooruit. Daarom kuerde ik vroeg naar school. Jawel hoor: „juist stak de onverlaat zijn knokkigen klauw uit om zijn buit te bemachtigen, toen een sterke hand hem in den kraag greep. Die sterke hand was van mij, zie je. Nou, en nu kun je 't verder wel raden.”

Jan wist bijna geen raad; die Piet was zoo leuk, dat je wel moest lachen, en hij durfde niet.

„Als je nou niet ophoudt, kerel, jaag ik je weg. Ik vind het erg leuk, zeg, maar ik mag niet lachen.”

„Laat uw toorn niet nederdalen op het hoofd van uwen ongelukkigen dienaar,” waagde Piet nog te zeggen.

„Nee, ik zal ophouden,” voegde hij er bij. „Ik kan 't anders haast niet laten. Ik lees net zoo'n vreeselijk mooi rooversboek. 't Is eigenlijk maar een stuk. Ze heb-

N. Z. S. Gewone jongens.

ben 't bij ons door de deur gegooid. Ik hoorde de bel. Er lag zoo'n geel boekje op de mat. Ik las er zoo'n beetje in, toen vader kwam en het mij zóó afnam.

„Dat is niet voor jou,” zei hij.

„Hé, waarom niet?” vroeg ik.

„Omdat ik het zeg,” zei vader, „en daarmee uit.”

„O, wij hebben ook zoo'n ding gekregen, maar vader gooide 't dadelijk in den oven,” zei Jan.

„Maar hoe gaat 't eigenlijk met je, jong.”

„Och, goed.”

„Zeg, ik heb geen poeiers, maar een drankje.”

„Hoe smaakt het?”

„Wel lekker.”

„Mag 'k eens proeven?”

„Krijg 't maar van tafel.”

„Heb je hier geen lepel?”

„Nee. Drink er maar een slok uit. 't Doet je niks geen kwaad. 't Is net wijn of zoo.”

Piet zette het fleschje aan den mond en dronk een teugje. Vooral niet te veel. De dokter kon eens pruttelen als het drankje te hard minderde.

Hij smakte met de lippen.

„Jij bent bon af. Ik zou die heele flesch vol wel lusten. Dat is een aardige dokter, hoor.”

„Ja, dat is-t-ie wel. Hij hielp me van morgen mijn kleeren uittrekken. Ik hield vast, dat snap je. Ja, hij was wel leuk.”

„Nou zeg, maar ik ga weg, hoor.”

„Je bent er pas.”

„Dat is je eigen schuld, slaapkop. 'k Heb wel een

uur achter gezeten. Nou atjuus, hoor! Werkelijk ik moet naar huis.”

„En kom je dan morgen terug?”

„Natuurlijk.”

„Nou, bonjour dan, Piet!”

„Nou, atjuus, Jan!”

Toen Piet weg was, lachte Jan nog eens stilletjes na. Zoo hinderde 't niet. Hij had toch een goeie kameraad.

Als Piet eens wat scheelde zou hij hem ook opzoeken. En met die gedachten sliep hij weer in.

X. DE NIEUWE JONGEN.

Tijdens Jan z'n ziekte was er een nieuwe leerling op school gekomen. De jongens, die er vooraf van wisten, popelden van nieuwsgierigheid om hem te zien. Sommigen meenden, hij zou wel zwart zijn. Hij kwam immers uit de Oost. Zijn vader was daar ook geboren. Toen ze hem er naar vroegen, lachte meester. „Wel nee,” zei hij. „Die jongen is evengoed blank als jullie. Hij zal alleen wat donkerder wezen als jullie en niet zulke roode wangen hebben. Anders zul je niets bijzonders aan hem zien.

't Kan zijn, dat hij een beetje vreemd praat. De menschen in Indië zeggen achter een vraag dikwijls: „ja”, bijv.: wil jij me helpen, ja?” En echte Indiërs, die een beetje Hollandsch kennen, zeggen den zin achterste voor: „jij me willen helpen, ja?” Dat zal Hoesin natuurlijk niet doen.”

„Heet hij Hoesin, meester? Wat een gekke naam!”
 „Waarom? Zijn vader zal die naam mooi gevonden hebben. Hij is heelemaal Indiër geworden, en heeft daarom zijn zontje ook een Indischen naam gegeven. Maar die is niet gekker of leelijker, dan Jan, Piet, of Klaas.”
 Nu, zij vonden dan van wel.

„Waar komt hij te wonen?”
 „Bij zijn oom, meneer Van de Wateringe.”
 Dat was een deftigheid. Zoo'n voornaam jonk was er geen een op school. Als ze daar maar vree mee hielden.
 Hoesin kwam hier op school om wat aan Holland te wennen, zei Meester. Later zou hij naar de H. B. S. in de stad gaan.

Den eersten morgen keken al de jongens in de klas naar hem. Ze vonden hem mager. Dat was hij nu wel niet, alleen heel slank, maar bij de dikke ronde blozende boerenjongens viel hij heelemaal weg.

Verder was er niets bizonders aan hem te zien. Hij droeg een gewoon blauw pak en zwarte kousen. Zijn grijze pet hing in de gang. Zijn haar was blauwzwart en zacht. Hij droeg het lang. Ook zijn oogen waren donker. Als hij een beurt kreeg, draaiden alle jongens hun gezicht naar hem toe. Hij behoefde niet voor hen onder te doen, dat snapten ze dadelijk. Gek praten deed hij ook niet. Ze waren een beetje teleurgesteld.

In 't speelkwartier stond Hoesin midden in een kring van jongens. Hij vond het lam. Wat was er nu bizonders aan hem, dat ze hem zoo aangaapten!

De jongens begonnen ook niet met hem te praten. Net of ze niet durfden.

Tot Piet het ijs brak, en vroeg, of hij mee wilde doen aan 't hokkie tikken.
 Dat kende hij niet.

Niks. Ze zouden 't hem wel leeren. Vlug trokken ze twee strepen op den grond, een heel eind van elkaar. Daar binnen was het hok. Wie over de streep kwam mocht niet getikt worden. Maar in 't hok moest je oppassen. Piet zou hem wel wezen. Met gevouwen handen moest hij probeeren een jongen te tikken. Hij dacht: „ik zal Hoesin 't eerst vangen. Dan zit hij dadelijk midden in 't spel. Piet stond bij de jongens als vlug en lenig bekend.

Maar ach, bij Hoesin vergeleken was hij niks niemen-dal waard. Die gleed je tusschen de beenen door als je hem wou tikken. Nee, zooiets was hier nog nooit vertoond. Piet kwam gewoon buiten adem. En eindelijk zou Hoesin den tik krijgen, toen Piet tegen Klaas aanbommelde.
 „Ongeluk,” siste hij.

Bah, nu moest hij Klaas een hand geven. Die moest hem helpen vangen. 't Zat niet anders. Klaas wás hem, en stak zijn hand al uit.

De jongens juichten. Wat een span! Nou zouden ze elk een kant uitwillen. Ze wisten hoe Piet en Klaas met elkaar stonden. Nou plagen, jongens. Vlak voor hun voeten springen. Ze konden je toch niet krijgen.

Hoesin wist van dit alles natuurlijk niets. Hij bleef eerst op erbidigen afstand. Later kwam hij tusschen de anderen in. En zoo namen ze Piet en Klaas in de maling. 't Viel met de vangerij mee. Juist toen de bel ging waren ze hem allemaal.

Toen Piet dien avond bij Jan was, kwam er geen eind aan zijn verhaal. De volgende dagen was 't net eender: Hoesin voor en Hoesin na.

Jan hunkerde er naar weer naar school te mogen. Hij wou wel tegen Piet zeggen: laten we Hoesin er bij nemen als kameraad. Dan zijn we met zijn drieën. Hoesin woonde vlak bij Piet. 't Was zoo mooi als 't kon.

Maar toch aarzelde Jan om het voor te stellen. Piet en hij waren zoo lang met hun beidjes geweest. En nu een derde, een vreemde, er bij inhalen? 't Was een waagstuk. Wat zou Piet er van zeggen. Nee, hij moest wat geduld hebben.

„Geduld is zulk een schoone zaak,” zei moeder altijd. Hij zou hem op school wel leeren kennen. Misschien wilde die jongen ook niet eens. Je wordt op stel en sprong geen kameraden!

Toch zouden ze met hun drieën één clubje worden. En dat kwam zóó.

Toen Jan weer op school terugkwam, keek hij dadelijk naar den nieuwen jongen. Hij had Hoesin nog nooit gezien. En dat was wel vreemd, want langs zijn huis liepen heel veel menschen. Hoesin ging echter nog niet veel uit.

Ja, Piet had wel gelijk. Die jongen zag er heel gewoon uit, alleen een beetje anders dan zij. Maar niet veel. Jan zou wel graag eens met hem praten.

En Hoesin keek naar Jan. Jan was voor hem nieuw. Onder de andere jongens had hij hem nog niet opgemerkt.

In 't speelkwartier zouden ze elkaar wel vinden. De bel luידde. De lokalen stroomden leeg.

Jan weifelde tusschen Piet en Hoesin.

Piet verwachtte, dat Jan bij hem zou komen. Maar . . . wel ja, dan gingen ze samen naar den Indiër.

Hoesin leunde tegen den muur. Klaas stond voor hem. Wat hij zei, konden de jongens niet hooren; aan Hoesin's gezicht zagen ze, dat het zeker allesbehalve prettig was. Tenminste hij werd rood, zijn oogen schoten vuur; en ineens gaf hij Klaas een labberdoedas om zijn ooren.

„Hei, hei,” schreeuwden de schooljongens. In een oogenblik stonden ze om de vechtersbazen heen. Klaas vloog in den blinde op Hoesin los. Die was lang zoo sterk niet als Klaas, maar veel leniger en vlugger. Hij ketste alle klappen af, en zoo nu en dan kreeg Klaas een por in zijn buik. Hij scheen er genoeg van te hebben. Tenminste hij stond eventjes stil. „Pas op, Hoesin, pas op!” riepen de jongens. „Hij is valschi!”
 En plotseling, nu vlugger dan de Indiër, sprong hij toe, greep hem bij de keel, smakte hem op den grond en ging boven op hem liggen.

„Nou zal ik je, leelijke Indische aap,” hoonde hij. „Nou zal 'k je op je zwarte kop! Ja, spartel maar! Jij jou overgeven willen, ja? Ik niet slaan zal, ja? Ja zeker, ik zal je tot moes slaan!”

Met groot gemak hield hij Hoesin onder, haalde een ijzeren ring uit den zak, deed dien om den duim, en zou hem nu op 't hoofd beuken.

De jongens riepen allemaal dat het gemeen was en het maakte Jan razend. Hij vloog Klaas op den rug. „Vechten is goed, en ik zal Hoesin ook niet helpen. Maar dat ding wil ik hebben. En als je hem weer voor aap uit-

scheidt of napraat, dan kom maar op. Dan sta ik bij Hoesin."

„Ik ook," riep Piet, en nu volgden alle jongens. „Gemeen," schreeuwde Klaas. „Jullie bent allemaal valsch. Maar ik zal je wel krijgen. Nou heeft ie lef, nou

Jij weer vechten willen, ja?

jullie allemaal hem helpen, maar zoeven was hij toch mooi 't minst! Jij weer vechten willen, ja?"

Hoesin kookte. Maar hij toonde het niet. Heel bedaard deed hij een stap vooruit, en, voor ze wisten, wat er gebeurde, tuimelde Klaas op den grond en lag Hoesin boven op.

„Geef hem nu zijn vet! Toe, toe, beuk dan op!"
Maar Hoesin sloeg niet. Hij wist wel, dat Klaas sterker

was dan hij, en hem zóo om kon smakken. Daarom hield hij hem bij de keel. En nu op zijn beurt smaalde hij!

„Jij overgeven, ja? leelijke Hollandsche papegaa!"
En, of hij wilde of niet, Klaas moest wel „ja" knikken. Hij was veel te benauwd, dat zijn keel dicht ging.

In een wip sprong Hoesin van hem af en liet hem opstaan. „Eerlijk verloren!" riepen de jongens.

Toch keken ze Hoesin niet vriendelijk aan. Gek, ze mochten Klaas niet lijden, maar ze waren afgunstig op den Indiër. Klaas was een der hunnen. En nu rustte op hen allen de smaad van de nederlaag. Ze voelden het als een beleediging, of ze zelf onder gelegen hadden.

Waar was Hoesin nu? O, die liep tusschen „de tweelingen." Zoo noemden ze Jan en Piet, omdat ze altoos samen waren. Die hadden hem netjes ingepalmd. Toch, dat vreemde jonk kon hun verder ook geen zier schelen. En ze gingen weer aan hun eigen spelen.

Hoesin liep met Jan en Piet. Hij zei niet veel. Jan voelde, dat hij hem nu en dan warm aankeek. Jan kleurde een beetje, en was niet op zijn gemak. Eigenlijk deed hij toch niets bijzonders. Klaas was valsch geweest. Maar — zou hij voor een ander ook zoo gauw toegepakt hebben? Daar zat het hem.

Zou Piet niet een beetje afgunstig wezen? Och, wel nee. Piet, die goeie lobbies, wist niet wat nijd was.

Toch durfde Jan nog niet goed zeggen, wat hij zoo vurig hoopte. En ziedaar, zonder dat hij het vroeg, deed Piet het.

Piet merkte wel, dat Jan meer aandacht had voor Hoesin dan voor hem. 't Deed wel een beetje zeer. Toch

kon hij het zich heel goed begrijpen. Jan hield van wat nieuws en vreemds. 't Kwam vanzelf weer terecht. Hij zag, dat Jan en Hoesin telkens naar elkaar keken. Och, ze moesten dien jongen maar vragen, of hij vanmiddag kwam. Dan had Jan zijn zin. Hij dacht wel, dat die het graag had. Misschien was hij dan ineens genezen.

En als Hoesin een prettige baas was, nou, dan mocht hij voor zijn part altijd komen.

En bij 't uitgaan van de school, toen ze samen naar huis liepen, stelde Piet voor: „Hoesin, kom je vanmiddag bij ons? Jan en ik spelen samen altijd. Wil jij nu met ons meedoen? Hoesin keek Jan eens aan, die weer bloosde. Maar hij zei niets. Toen zag Hoesin wel, dat Jan het graag hebben zou, en daarom zei hij: „ja, met plezier."

Zoo had Jan dan zijn zin. Voortaan hoorde de nieuwe jongen bij hen.

XI. DE VOETBAL.

Jan genoot met volle teugen van zijn nieuwe vriendschap. Alleen met Piet werd 't op den duur wel een beetje saai, vond hij nu. Vroeger dacht hij daar nooit over, had er ook geen hinder van. Maar nu Hoesin er was, had hij aan Piet niet meer genoeg.

Hij schold zich zelf dikwijls ondankbaar en was in zoon bui dubbel aardig tegen Piet om zijn ontrouw een beetje goed te maken. Werkelijk, hij kon het niet helpen: hij vond het lam genoeg. En tóch hield hij nu

meer van den vreemden jongen, dan van zijn ouden trouwen vrind.

Piet vond het recht verdrietig. Och ja, hij vond Hoesin ook wel een echt leuke vent, maar nu zóo op hem verkikkerd te wezen, nee, dat kon hij zich maar niet van Jan begrijpen. Hij voelde 't wel, Jan ging telkens een beetje verder van hem weg. Ze hadden toch samen zoeveel beleefd! Hoe kón Jan het doen, hoe kon hij.

Piet liet anderen niets van zijn verdriet merken; die hadden er niets mee te maken. Hij was veel te trotsch om daarover beklaagd te willen worden, dat Jan hem bij een vreemde achteruit zette. En tegen Jan zei hij het ook niet graag, omdat hij te veel van hem hield. Maar ellendig was het, innig ellendig.

Het ging met hun drieën tamelijk goed. Maar het hokte wel eens een beetje. 't Was nog in den eersten tijd van hun kennismaking, dat Hoesin vroeg: „kunnen jullie voetballen?"

Nee, dat konden ze niet.

In 't dorp waren maar weinig burgerjongens. Jan en Piet verlangden wel vurig naar een bal, maar hun ouders zeiden: „gekheid! Wat zou je er hier mee aanvangen! En voor je gezondheid hoef je 't niet doen. Je hebt beweging genoeg."

Hoesin keek er vreemd van op, toen ze een beetje beschaamd hun onkunde bekenden. Niet voetballen!

„Wat voer julle dan uit?"

„Och, van alles: visschen en zwemmen, met Spits spelen, hokkietikken, kaatsen en knikkeren en zowat."

„Maar menschen, dat wordt toch vervelend."

Nee, dat vonden zij niet. En nu hielden ze zich groot, Achter zoo'n bal te loopen trappen den heelen middag dat leek hun nu niks plezierig toe.

„Je moest maar eens weten, hoe prettig 't is.” En Hoesin haalde allerlei herinneringen op uit Indië, wat ze daar wel in hun club hadden uitgevoerd.

't Was toch jammer, dat hij zijn bal nu niet gebruiken kon. Trouwens, al hadden Jan en Piet het spel gekend wat gaf dat nog. Je kon met z'n drieën niks beginnen.

„Kun je er niet mee kaatsen?”

„Och, hoe kan dat nou! Nee, dan weet ik nog beter. We zullen hem beurt voor beurt omhoog trappen en dan koppen. Weet je hoe dat gaat?”

Weer keken Piet en Jan elkaar aan.

Nooit van gehoord. Hoesin zou hen wel sloome joggie's vinden. Ze konden niks.

„Nou, dat kun je gauw leeren. Je vangt den opgetrapten bal met je kop op, en dan stuur je hem met een fikschen stoot weer naar boven. Doen?”

Ja, ze konden 't wel eens proberen.

Hoesin ging op een draf zijn bal halen.

Piet had gruwelijk het land en Jan keek ook wel een beetje sip.

„Hadden we hem maar niet gevraagd,” zei Piet „Nu hebben we dag op dag nieuwe kuren, en 't was zoo prettig met ons beiden.”

Jan kon er niet veel op zeggen. 't Was zoo. Maar Hoesin had er toch geen schuld aan, dat zij niet konden voetballen. En als zij 't nu leerden, kon het wel prettig worden.

kranigheid op hem afstraalde, nu hij dat woord koppen voor 't eerst gebruikte. En Hoesin traptte. Jan stond den bal op te wachten. Die kwam ontzettend snel uit de lucht suizen, je hoorde hem gaan, en — Jan sprong op zij.

Hoesin lachte onbedaarlijk. „Ben jij nu een kerel! Hoe kom je zoo kinderachtig. Kijk, ik zal je 't nóg eens laten zien.”

En weer deed hij het voor, beduidde Jan hoe hij het hoofd moest houden en liet den bal nog eens omhoog gaan.

Jan schaamde zich geweldig. Nu zou hij dan toch eens toonen, dat hij ook nog wel wat kon. Hij bleef staan, hoewel hij angst voor den bal had en kopte. Maar — telaar. En nu deed het geweldig zeer. Als je 't niet precies op 't goeie oogenblikje doet, weet je geen raad van de pijn. Hoesin werd een beetje knorrig.

„Hoe kan dat nu toch,” snauwde hij.

„Je ziet den bal toch komen, en je voelt toch wanneer je stooten moet! Tenminste dat moet je voelen. Mij mislukt het nooit!” En trotsch keek Hoesin naar de jongens.

„Kom, nog eens.”

Maar Jan had er meer dan genoeg van. Hij had straks heimelijk naar Piet gekeken, of die ook lachte. Piet lag in 't gras en beet verdrietig op een langen halm. Hij dacht er niet aan te lachen.

Dat had Jan er nu van. Waarom bemoeide hij zich met die malle fratsen van Hoesin. Piet vond hem wel een kranige kerel, maar je hoefde hem niet alles na te doen.

De beide jongens gingen naast hem liggen.

Toen Hoesin terugkwam, gingen ze naar een weiland, vlak achter een boerenschuur. Nu zou hij hun leeren koppen.

Hij trok zijn jasje uit, en liep dadelijk achter zijn bal, dien hij met kleine schopjes vooruit werkte. Dat was heelemaal niet noodig. Maar Jan en Piet zouden nu al zijn kunsten eens goed zien. En daar ineens, bons! De bal roetste de lucht in.

Hoesin keek omhoog, zag dadelijk waar hij neer zou komen, bukte zijn hoofd een beetje, en gaf den dalenden bal een nieuwen stoot, zoodat hij weer omhoog vloog. Dat kon hij wel drie, vier maal doen.

„En nou jij.”

„k Zou je danken,” zei Piet. „Ik heb mijn hoofd er te lief voor. Dat gebombardeer is niks goed voor je hersens.”

„Och man, je leutert. 't Doet niks zeer. Toe, wees nou niet flauw. Probeer 't maar.”

„Nee, er komt niks van. Ik doe 't niet. 'k Wil niet, daar dan.”

Hoesin trok zijn schouders op.

„Even goeie vriden,” zei hij. Maar een beetje minachtend keerde hij zich van Piet naar Jan.

„Doe jij 't dan eens.”

Ook Jan zag er wel een beetje tegen op. Hij zou 't echter voor geen geld aan Hoesin willen laten merken. Hij moest nu eens even fiks en vlug wezen.

„Trap jij den bal dan nog eens omhoog,” zei hij, „dan zal ik hem koppen.”

En 't was, of er al een beetje heerlijkheid van Hoesin

„Wat zullen we nu,” zei Hoesin verdrietig.

„Ik heb den bal nu eenmaal. Zullen we hem over de schuur trappen?”

Ja, dat wou Piet ook wel.

„Dan ga ik aan den anderen kant,” zei hij.

„Jan wil zeker liever bij jou blijven.”

„O nee,” antwoordde Hoesin. „Jullie moet met zijn beiden zijn. Ik kan 't genoeg van je winnen.”

Heel genadig, dacht Piet. Hij zei maar niets, veel te blij, dat Jan bij hem bleef.

„Dan gaan we maar. Atjuus. We zullen wel fluiten als je trappen mag.”

Jan was nu ook wel blij weer met Piet alleen te zijn. Als je zoo de minste moest wezen, was de vriendschap een beetje beklemmend.

Piet klopte hem op den schouder.

„Heb je je zoeven zeer gedaan, Jan?”

„Wel wat.” Toen die bal op mijn hoofd bonsde, daverde 't door mijn hersens. Ik werd er haast duizelig van.”

„Dan deed ik 't toch niet meer. Laat eens kijken,” zei Piet medelijdend. Hij trok Jan de pet af. „Natuurlijk niks te zien.”

„Ik had grooten zin naar huis te tippelen, jij?”

„Maar dat zou gemeen wezen.”

„Zal 'k fluiten?”

„Hè, nee. Nog even. Mag je Hoesin nu werkelijk zoo graag?”

„Och, dat weet ik niet,” antwoordde Jan ontwijkend. „Ik ken hem nog niet lang, hè”.

„Liever dan mij?” Bijna angstig vroeg Piet het.

Jan weifelde. Wat moest hij nu zeggen. Als hij eens goed alles over dacht dan ging Piet er toch mee door. Wat had die niet voor hem gedaan.

„Nee, jong,” zei hij warm en keek Piet in de oogen. „Wij blijven, als 't er op aankomt, met z'n tweeën, hoor! Ik beloof 't je. Hier, met handslag.” En hij gaf Piet een flik in de hand, dat ze er rood van zag. Piet was heelmaal opgelucht.

„Laten er dan maar tien Hoesins komen,” zei hij. „En nu fluit ik!”

Hij stak de vingers in den mond en floot zoo schel als hij kon.

Even later kwam de bal aansuizen. Hij vloog met een grooten boog over het rieten dak en stuitte een heel eind verder weer op.

„Nu zal ik mijn kunsten eens vertoonen.” Piet lei den bal, dien hij nagelopen was, neer, ging een eindje achteruit, nam een aanloopje, en gaf den bal een fikschen schop. Die vloog de hoogte in en kwam de schuur ook bijna over; maar hij raakte den nok en rolde toen gemodereerd langs het riet weer naar beneden.

„Dat ging langs een rieten dakje,” spotte Jan.

Hij werd, alleen met Piet, weer wat vroolijker.

„Toe nou,” hoorden ze Hoesin schreeuwen. „Trap nou terug! 't Wordt zoo vervelend!”

„'t Was Jan z'n beurt. „Koppen, jong,” lachte Piet. Maar daar had Jan genoeg van.

Zou hij vanmiddag zoo sulig wezen, dat hij niets kon winnen? Als hij eens gooid? Met dat onhandige ding? Wie niet waagt, wie niet wint. Hij had lauw

kans, dat 't lukte. Enfin, hij zou 't probeeren.

Wip, de jas uit, den bal in de rechterhand (hij kon hem haast niet houden) een gewikte armslag, en triomfante-lijk keilde hij hem over de schuur.

„Hoera!” riep Piet. „Hoera! nu zijn we kamp!” En meteen brulde hij naar Hoesin: „Niet weerom gooien! We komen bij je!”

„Hoe leverde je hem dat?” vroeg Hoesin, toen ze weer bij elkaar waren.

„Dat heeft hij gedaan,” zei Piet trotsch, en hij gaf Jan weer een schouderklap, met een gezicht, of hij hem tot ridder sloeg.

„Dat dacht ik wel,” zei Hoesin. „Jij bent er te stom voor.”

„Best, allemaal best,” lachte Piet. „Maar we kunnen toch tegen je op. Dat heb je gemerkt.”

Jan vond het vrij vervelend. Hoe moest dat afloopen. Het draaide wis op ruzie uit.

„Kom Jan, ga je mee?” vroeg Hoesin nu. „Dan wil ik je mijn Indische dingen eens laten zien.”

„En Piet dan?”

„O, die mag ook, als hij wil.”

Weer die genadigheid, dacht Piet.

„Als je 't vráágt, wil 'k wel.”

Hoesin draaide even.

„Nu goed. Ga je mee?”

Hij voelde zelf, dat 't akelig voor Jan en Piet moest zijn.

„Graag.”

En zoo gingen ze met hun drieën.

N. Z. S. Gewone jongens.

XII. DE INDISCHE DINGEN.

De jongens gingen met Hoesin mee naar het huis van zijn oom. Dit stond midden in het dorp aan een pleintje. Jan moest er elke week brood brengen. Verder dan de zijdeur was hij echter nog nooit geweest.

Een beetje beklemd van hart volgden ze Hoesin. Ze hadden wel geen reden om bang te wezen, maar als je in zoo'n deftig huis komt, als dat van meneer Van de Wateringe, ben je toch niet erg op je gemak.

Hoesin nam hen dadelijk mee, de lange gang door, naar zijn kamertje, dat op den tuin uitzag.

„Ga maar even zitten,” zei hij, „ik zal den rommel wel even halen.”

Jan en Piet zaten een poosje stil te wachten. Ze vonden het hier zoo vreemd, dat ze bijna niet durfden praten.

Toen de deur weer openging, sprongen ze van ver, wondering op. Daar kwam een kleine Indiër binnen, gekleed in sarong en baadje en met een sierlijk geplooid hoofddoek

Hij droeg van allerlei dingen in zijn armen.

De jongens stonden met open mond te kijken.

De Indiër begon te lachen, en toen eerst zagen ze, dat het Hoesin was.

„Ga jullie nu zóó gekleed in Indië?”

„Nee, alleen de inlanders. Ik heb deze kleeren van pa gekregen. Zie eens, hoe mooi! Wat is er een prachtige rand om mijn sarong. 't Is gebatik!”

Dat begrepen de jongens niet.

„Zie je, al die figuren zijn er op geteekend. Eerst is het rood er op geverfd. Al de andere vakjes en randjes, die niet rood mochten worden, werden met was besmeerd. En toen werd de sarong in de verf gedoopt. Toen dat droog was, gebeurde alles precies zoo voor het geel, en toen nog eens voor het blauw. Dat duurde natuurlijk heel lang, maar 't is nu ook prachtig. Zoo'n ding kost een heele boel geld.”

Hoesin was wel een beetje trotsch op zijn mooie dingen.

„En wat heb je nog meer meegebracht?”

„Kijk, dit is een kris.”

Die herkenden de jongens wel. Zoo'n wapen hadden ze wel eens op een plaatje gezien.

„Wat een prachtige dolk is dat,” zei Jan. „Hoe krijgen ze die blauwe vlammen op het staal?”

„Moet je mij niet vragen; ik weet alles niet! Maar 't is heel mooi. En kijk, al die figuurtjes op de scheede zijn met de hand gesneden. Al die poppetjes, die er op staan, zijn goden.”

Meteen deed Hoesin een doosje open en haalde er een beeldje uit.

„Ik vind het niet mooi,” zei Piet. „Wat is het van raar grijs goed gemaakt, en wat is het al oud! Wij hebben thuis ook beeldjes op den schoorsteenmantel, een jongetje en een meisje. Die zijn wit en blauw. Ik vind ze veel mooier dan dat ding van jou. Waarom bewaar je het toch. 't Is 't weggevoerd haast niet waard.”

„Och, klets toch niet! Mijn pa heeft het juist gekocht, omdat het zoo oud is. 't Is een Boeddha-beeldje. En omdat ik nu naar Holland ging, mocht ik het mee hebben

„Nee,” zei hij dadelijk tegen Jan, „je hoeft me niet weer te vragen, wat dat is, hoor. Boeddha was een god of zoo. Maar dat kan me allemaal niets schelen. Kijk, zoo zag ons huis er uit.”

Dat vonden de jongens veel aardiger dan het oude beeldje.

Het huis was van donkerbruin hout. Van voren en van achteren was het open. In plaats van een muur met ramen er in, zag je van voren allemaal pilaren, met een laag hekje er tusschen. Net of je in een veranda zag.

„Dat is de voor-galerij. Daar zitten we bijna den heelen dag. In het eigenlijke huis is 't dan te warm. Achter 't huis is de achter-galerij, zie maar. Die is niet zoo mooi en veel smaller. Als je nu die deur open doet, in 't midden kom je in een kamer, zie je wel?”

„En staat zoo'n open huis nu maar zoo aan de straat?”

„Nee, er is een tuin, wij zeggen een erf, voor. Maar daar kun je maar zoo oploopen. En dat geeft toch niks. Je kunt de deuren toch wel sluiten. En ons huis staat in een heel, heel grooten tuin. Hier heb ik een kiek, daar kun je 't op zien.”

En Hoesin rommelde een fotografie voor den dag.

„Mijn vader en moeder zitten in de voorgalerij, en mijn kleine broertje ligt in 't gras.”

„En waar ben jij?”

„Ik sta er niet op. 'k Was niet thuis toen die kiek genomen werd.”

„Loopt je vader altijd in zoo'n wit pak?”

„Ja, natuurlijk. Zulke kleeren als we hier dragen, zouden daar veel te warm zijn. Een enkelen keer

van mijn oom, en het tiggervel ligt er voor den haard Of willen jullie even mee naar oom toe?”

Hij vroeg het gekscherend.

Nee, dat deden ze maar liever niet.

„Nou, en dan heb ik nog een tooverstokje. Als je dat in den zak hebt, krijg je geen ongeluk. Als je ziek bent, moet je het een oogenblik in den mond nemen. Dan word je veel beter. Maar dat is allemaal larie, dat snap je. Ik heb 't van een toovenaar, en daarom bewaar ik 't.”

Uit een klein doosje nam Hoesin een kort grauw stokje Er was niets bizonders aan te zien.

„En meer heb ik niet.”

Daarna gingen Jan en Piet maar naar huis. Hoesin bracht ze tot aan de deur.

„Nou, bonjour, Jan en Piet!”

„Bonjour, Hoesin!”

Toen de jongens een eindje geloopt hadden, zei Jan: „Ik vond die dingen wel mooi; maar Hoesin is toch niet zoo aardig, als ik vroeger wel meende.”

„Gelukkig,” dacht Piet. Hij zei echter alleen: „nee, hij viel mij ook niet mee. Maar 't kan nog wel anders worden.”

Dat laatste voegde hij er bij, om Jan te troosten.

„Och,” antwoordde Jan, „k weet niet. Misschien is 't beste, dat we maar weer met ons beidjes spelen.”

Dat vond Piet ook. Ze spraken af, Hoesin niet meer te vragen. Als hij uit zichzelf kwam, was 't goed; en anders bleef hij maar weg; en dat was beter.

En zoo gingen ze naar huis.

heeft hij een zwart pak aan, maar bijna nooit.”

„En dit is het portret van kokkie.”

„Wie is dat?”

„Wel, onze keukenmeid. Die heeten altijd zoo.”

De jongens zagen een oud in elkaar geschrompeld vrouwtje.

„Ik vind haar niets mooi,” zei Jan.

„Dat hoeft ook niet. Als ze maar goed koken kan.”

„Nou ja, maar de menschen hier zijn veel knapper, en niet zoo leelijk bruin.”

„Dat is heelemaal niet leelijk. Zoo kan je mij ook wel leelijk vinden. Ik ben ook bruin,” zei Hoesin geërgerd. Zoo had Jan het nu niet bedoeld.

Wat moest je toch oppassen, Piet deed nooit zoo tegen hem. En hij had immers niets kwaads gemeend! Zij konden tegen elkaar zeggen, wat ze wilden, en zonder er kwaad om te worden.

„Heb je nu nog meer?”

„O, ja wel; ik heb nog een tiggervel, en een kris die „poesaka” is. Dat beteekent, dat iemand het ding van zijn vader of moeder geërfd heeft, en er daarom erg aan gehecht is. Zulke dingen verkoopen de inlanders alleen in hoogen nood.”

„Hoe kom jij er dan aan. Jij hebt die kris toch niet geërfd?”

„Ben je! Omdat die kris zoo zeldzaam mooi was, heeft pa hem voor een boel geld gekocht.”

„Toe laat ons die dan ook eens zien, en dat tiggervel ook.”

„Tja, dat gaat niet, kerel. Die kris hangt in de kamer

XIII. DE VERJAARDAG.

Het was November. Elken dag regende het zoo'n beetje. Als er nu maar eens een flinke stortbui kwam, was er kans, dat je de blauwe lucht weer te zien kreeg. Maar nee, zoo zachtjes aan, in heele fijne straaltjes viel de regen al door. 't Was om er verdrietig bij te worden.

Piet liep met de kraag van zijn jasje omhoog naar school. Zijn handen stak hij diep in de broekzakken. Hu, wat werd hij huiverig van dat kille weer. Hij haalde Jan ditmaal niet af. Misschien was die ook al wel op de speelplaats. En met gebogen hoofd liep Piet zoo gauw hij kon over den glibberigen weg.

Hij dacht aan heel gewichtige dingen. Over twee dagen was hij jarig, en nu hadden vader en moeder van morgen gezegd: „denk er eens over, wie je graag bij je hebben wilt. Je mag vijf jongens vragen.” Vijf! een heel getal-tje. En toch, als hij alle schoolkameraads naging, waren er wel tien, die hij graag bij zich hebben wilde.

Allereerst Jan, en — nu werd de keus dadelijk moeilijk. De jongens van den dominee? Arie en Hans? Als die maar konden. Ze kregen 's middags les, en waren eerst om half vijf vrij. Dan moesten ze hun werk voor den volgenden dag nog maken. Tja, hij wist niet, wat hij doen zou. Vragen, en een bedankje krijgen, was ook niet prettig.

Hoesin? Ze speelden niet veel meer met hem, maar die zou toch wel willen komen. Dan had hij er al vier.

En nummer vijf? Klaas? Ja, om hem wat op zijn baadje te geven.

Als hij die eens vroeg! Kun je begrijpen, die zou zich ook door hem laten foppen. Begreep dadelijk wel, dat het tergen was.

Maar nu in ernst: wie dan? Dat kon hij strakjes ook nog wel met Jan overleggen.

Ja, Jan was er al. Piet stevende dadelijk op hem af.

„Zeg, wie zullen we overmorgen vragen? Hans en Arie?”

„Ja, kerel, die Arie is zoo leuk, doe dat. En Hans is ook een gezellige baas.”

„Als ze maar willen!”

„Och wat, natuurlijk willen ze.”

„Maar hun huiswerk?”

„Nou, dan laten ze dat maar eens waaien voor een keertje. Ze komen vast; zul je zien.”

„Hoesin?”

„Moet jij weten.”

„Heb je het graag?”

„Graag, graag. Och ja, om mij mag hij er wel bij. Maar je moet 't heelemaal zelf weten.”

„Dan doen we 't maar. En wie zal de vijfde wezen?”

„Vraag Henk van den meester.”

„En die wou jij er zelf niet bij hebben, toen jij jarig was!”

„Dat spijt me nu genoeg. 't Is toch wel een goeie lobbies. Alleen hij verveelde mij toen een beetje. Hij brengt strijk en zet vijf griffels mee. Hij hoeft niks te geven, maar als hij wat brengt, waarom bedenkt hij dan niet eens wat anders. En — ik had pas ruzie met hem gehad.”

„Afijs, dan zullen we 't maar doen.”

Ze namen dadelijk aan.

Arie, lang en recht en slank, leunde even achterover, sloot zijn donkere oogen, maakte een onderkin en keek toen Piet fijntjes lachend aan.

Ik bedenk daar net,” zei hij, „dat ik ook al een mooi cadeau voor je weet.”

„O, je hoeft niks geven, hoor! 't Is alleen om 't spelen te doen.”

„Jawel, jong, ik kan toch niet met leege handen bij je komen!”

Hij stootte Hans aan, en zei wat aan zijn oor. Die stikte haast van den lach. Hij werd vuurrood en boog zich gauw over zijn werk.

„Wat heb jullie toch,” vroeg Piet, een beetje geërgerd.

„Dat is een geheim. 't Is over jou. Donderdag zul je 't wel gewaar worden.”

En Hans barstte opnieuw uit.

Hans leek een beetje onder dan Arie. Toch hadden ze precies even veel jaren achter den rug, ze waren tweelingen. Arie was donker, met blauwe oogen, en bleeke kleur; hij was recht en lang en slank. Hans had blond haar, licht grijze oogen en een gezonde roode kleur.

Toen de school uitging, verzocht Piet Hoesin nog, en die nam ook aan.

Deze dag en de volgende vielen Piet geweldig lang. Wat waren de dagen toch ongelijk van lengte. Ze speelden even prettig als anders, en vreemd, de dagen kropen nu.

Eindelijk kwam de Donderdag. Piet stond voor dag en dauw op. 't Was nog donker. Vader was toch al in den winkel, en moeder deed de huiskamer.

Henk kwam er juist aan.

„Zeg, dikkerd, kom jij overmorgen ook?”

„Waarvoor?”

„Ik ben jarig.”

„Graag,” zei Henk. In zijn dikke roode wangen kwamen kuiltjes van plezier. Hij wou op Piet gaan leunen, maar die riep:

„Nee, zeg, ik moet mijn krachten bewaren voor 't feest. Als je hangen wilt, waag het hek er dan maar aan.”

Henk schudde van den lach. Hij was een echte dikke goedzak, die alle grapjes goedmoedig verdroeg. Zijn blauwe oogen keken zoo onschuldig en vroolijk de wereld in, dat je eigenlijk onmogelijk kwaad op hem kon worden. En dat hij altijd griffels gaf, kwam, omdat hij niets wist te bedenken. Hij was te traag en te dik om uit te prakkizeeren, wat iemand graag zou willen hebben. Niet uit gierigheid. Hij gaf alles weg, als je wat van hem vroeg. In school werkte hij langzaam, maar keurignetjes.

Nu ging de dikkerd, die 't in zijn spannend blauw pak al weer benauwd had, naast Piet tegen het hek staan.

„Wie komen er nog meer?”

„Zul je wel zien.”

Piet dacht, 't moet ook een beetje een verrassing blijven. Arie en Hans zou hij in school wel vragen. Die zaten achter hem. En Hoesin? nou, vanmiddag of zoo.

De beide domineetjes zaten dien morgen telkens met Piet te fluisteren. Ze bogen zich voorover, en Piet, met de hand voor den mond, schichtig kijkend, of meester het ook zag, vroeg hen heel zachtjes te komen, overmorgen, Donderdag.

„Wel jongen, wat doe je zoo vroeg beneden! 't Is je tijd nog niet!” lachte vader, en gaf zijn veertienjarigen zoon een knipoogje. En dadelijk trok hij Piet naar zich toe, en zei: „Piet jongen, veel geluk hoor, in het nieuwe jaar, dat nu voor jou begint. Ik hoop, dat God je een lang en gezegend leven wil geven, en maken, dat je een goede, vrome jongen blijft.”

Dat trof Piet. Blijft? Was hij dan een vrome jongen? Als hij eens eventjes nadacht, wat deed hij toch een verschrikkelijke boel kwaad. Maar hij had den Heere Jezus toch lief, echt lief. En hij was zijn vader o zoo dankbaar, voor wat hij zei.

Moeder was onderwijl uit de kamer gekomen. Ze sloeg de armen om Piet heen en kuste hem, dat het klapte. En bij vaders wensch voegde zij de hare: „ik hoop, dat je voor vader en mij en voor Koos ook een lieve jongen zult wezen.”

Toen keek moeder naar vader. Die knikte even.

„Kijk,” zei moeder toen, „we wisten haast niet, wat wij je geven zouden. Maar Jan heeft een horloge gekregen op zijn verjaardag, nu moest jij er ook maar een hebben dachten we. Is dat goed?”

En ze gaf Piet een klein doosje.

Zijn oogen tintelden van genot. Vóór hij het doosje open deed, gaf hij vader en moeder de hand, om ze recht hartelijk te bedanken.

Toen greep hij het blauwe doosje, en daarin lag op paars fluweel het zilveren tikkertje. Wat was het blank en glanzend.

Achterop stond een man met een spade, en toen hij

het open deed, zag hij zijn naam er in gegraveerd: Piet van Dingen.

Van Koos kreeg hij een figuurzaag.

Jan wipte voor schooltijd ook nog even aan om Piet te feliciteeren. Zijn cadeautje was een kleurdoos.

De echte pret begon evenwel eerst na de middagschool, toen de jongens kwamen.

In de achterkamer was het kleed opgenomen, moeder had een lange tafel op schragen in 't midden gezet en oude stoelen van den zolder gehaald. Nu konden ze niets vernielen.

Henk kwam 't eerst. In zijn hand droeg hij een dun pakje.

„O schrik,” zei Jan tegen Piet, „daar heb je de verjaardagsgriffels.”

„Kerel,” begon Henk, „het goeie hoor, honderd jaar na dezen, en hier heb je mijn cadeau.”

„Dank je wel, jong! Ik ben toch nieuwsgierig, wat je voor me uitgezocht hebt,” zei Piet een beetje plagerig.

Maar Henk lachte zoo zegevierend, dat Piet werkelijk begon te verlangen om eens in het pakje te zien.

Uit het wit papier rolde hij een lang, smal doosje, en daarin lag op roze watten een zakmes.

„Henk, kerel, wat heb jij je uitgesloofd!”

Henk glom van plezier. „Moeder heeft mij geholpen,” zei hij gewichtig.

De jongens proestten om dien goeierd, die nergens erg in had.

„Nu,” zei Piet, en hij zwaaide dreigend met het nieuwe wapentuig, „wie weet, hoe dit mes nog te pas komt van-

En nu geven wij alvast het uithangbord.

En werkelijk, de oude Van Dingen, lachte even smakelijk als de jongens.

daag, om — koek mee te snijen.” Het laatste voegde hij er gauw bij, omdat Henk zoo verschrikt keek.

Hoesein volgde. Hij bracht een potje met ingelegde Indische vruchten. Hij was er wel een beetje trotsch op, maar ditmaal konden de jongens 't wel vergeven, omdat het zoo iets bizonders was.

En ten langen leste, daar waren Arie en Henk. Ze droegen een groot pak. Piet was brandend nieuwsgierig naar hun presentje.

Hij en Jan hadden zich suf gedacht, wat de jongens toch meebrengen zouden, maar natuurlijk wisten ze 't niet.

„Piet,” zei Arie plechtig, „wij hebben om je toekomst gedacht, jong. Jij krijgt natuurlijk een winkel later, en nu geven wij al vast het uithangbord.”

En met breed gebaar pakte hij het ding uit. Wat trokken de jongens allemaal vreemde lange gezichten, toen ze het zagen. De broertjes hadden een kartonnen schild gemaakt en er een tekening van een afschuwelijk, vervallen huisje op geplakt.

Daar stond onder:

Bij Piet van Dingelen

Kan je niet pingelen.

Ze lachten en schreeuwden zoo, dat Piet z'n vader eens kwam kijken.

„O woe,” riep Haus, „doe gauw weg? Wat zou je vader boos wezen?”

„Wel nee, die kan best tegen een grapje.”

„Maar hij heet ook Piet!”

„Wat zou dat!”

„We moesten 't maar boven de deur hangen,” zei hij. „Ik houd ook niet van pingelen.”

Maar dat werd Arie en Hans toch te kras. Stel je voor, als Pa er langs kwam! Toen besloten ze, 't in de kamer op te hangen.

Arie en Hans hadden nóg een pakje, en dat gaven ze nu. Het eerste was alleen om er pret mee te hebben. Ze gaven samen een boek: „Twee jongens,” door Gordeau.

„Zullen we eerst wat eten en drinken, lui,” stelde Piet voor, „dan zal ik moeder vragen, of ze ons wat brengen wil.”

„Ja, ja! Voor! Aangenomen,” gilden ze.

Even later kwam Piet z'n moeder al.

„Hoera!” riepen de jongens zoo geestdriftig en hard, dat ze bijna doof werd.

„Piet, als er niet genoeg is, moet je maar even weer komen.”

Dat gaf een nieuw gejubel, waarop moeder, met de handen voor de ooren, zoo gauw mogelijk wegliep.

Na den algemeenen aanval op de taartjes en de limonade, moesten ze toch ook eens een spelletje doen.

„Wat zullen we?”

„Ganzeborden?” „Schommelen?” „Pandverbeuren?” „Verstopperdje?”

Tegen elkaar in schreeuwden de jongens. „Hè nee! ja, ja!

„Daar is niks an!”

„Daar kun je plezier mee hebben!”

Eindelijk besloten ze, dat Piet het maar zeggen moest. Die was jarig, en 't was zijn feest.

„Eerst dan maar schommelen, en als we moe zijn, pandverbeuren.”

Stoeiend gingen ze naar de schuur. Van Dingen had den schommel dien morgen nog nagezien, of 't wel vertrouwd was met die wildebrassen.

Touwen en plank waren goed stevig. Jan en Piet gingen er eerst op zitten; Arie en Hoesin moesten hen duwen.

Het duurde maar een oogenblik (de zittenden werkten zelf goed mee) of ze vlogen geweldig hoog.

Met hun voeten schopten ze tegen de hanebalken. Hu, wat suïde dat! Piet kon er wel tegen. Maar Jan niet zoo goed. Als ze weer naar boven gingen, kreeg hij zoo'n rare kriebeling in zijn maag. En dan al de wind, die je ving! Hu, hu, het was niet uit te staan.

„Houd even op, jongens! Ik wil er af. Laat mij maar duwen!”

Dadelijk hield Arie den schommel tegen. Een beetje bleek, stapte Jan af.

Henk nam zijn plaats in. Die dikkerd gaf niet om zoo'n tochtje.

Hij en Piet hadden hun slinger, dat Jan van zoo'n beetje schommelen zoo naar werd.

De schommel ging maar stadig op en neer. Als de jongens hem een stevigen duw gegeven hadden, hoorde je de hakken van de opzittenden even later tegen de balken bonken, en dan maakten de duwers, dat ze op zij kwamen, want snel suïde de schommel terug en en hen voorbij, en als hij door eigen vaart weer voorwaartsing, konden ze hem eerst met een fik-

schen douw even snel als zoo pas, wegstooten. Zoo kregen ze allen een beurt, tot ze doodop waren van 't duwen, en toch ook allemaal wel een beetje licht in 't hoofd en duizelig.

Ze zouden nu maar naar de kamer terug gaan en pand verbeuren.

Piet zou koopman wezen.

Hij roffelde vlug zijn versje af:

Ik ben meneer van Parijs,
Verkoop alle soorten van laken,
Wit en zwart verkoop ik niet,
Ja en nee versta ik niet,
Meneer, blijf je ook laken?

En nu vroeg hij alle jongens langs, of ze wat wilden koopen. Jan nam zes el rood, Henk vier el groen.

„Dat is lang niet genoeg voor jou,” spotte Piet. „Je mag wel acht el nemen.”

Maar Henk was in een zuinige bui, en wou beslist niet meer koopen.

Arie en Hans namen elk zeven el geel, en Hoesin vijf el blauw laken.

En nu kwam de vuurproef! Piet ging vragen, of het laken goed beviel. Jan was weer eerst aan de beurt.

„Hoe is u 't laken bevallen, meneer?”

„Slecht!”

„Hé, hoe kan dat nu! 't Was toch van de allerbeste soort! U vergist zich toch niet?”

Piet wou Jan ja of nee laten zeggen, en Jan deed al zijn best om aan die valstrikken te ontkomen.

„Ik weet heel goed, wat ik zeg. 'k Heb nog nooit zulk N. Z. S. Gewone jongens.

slecht laken gehad. Den eersten dag vielen er al gaten in. En den tweeden dag waren 't allemaal rafels.”

„Dat spijt me, dat spijt me verbazend. Zal ik u nu dan iets goeds verkoopen voor een mooi pakje? Dan krijgt u 't nu erg goedkoop!”

„Niet noodig.”

„Wat praat u nou, meneer. U is zoo kort af. Als ik u was, deed ik 't nog korter. U moet ja of nee zeggen.”

„Daar zal ik wel voor oppassen.”

„Och, meneertje, toe, ik verkoop u nog wel iets. U is al niet boos meer. Toe, meneertje, doe u 't maar. Zeg maar van ja!”

„Nee, dat doe ik niet!”

„Gevangen!” riepen de jongens.

„Jij hebt nee gezegd! Een pand, een pand!”

Jan gaf een tol.

Nu Henk.

„Hoe is u 't laken bevallen, meneer?”

„Heel best.”

„Dat doet me plezier. U koopt dus wel weer iets nietwaar?”

„Graag.”

„Dan moet u nu eens een ander kleurtje nemen.”

„O Henk, pas op!” riepen de jongens.

„Wat dan?” vroeg Henk.

„Och, luister toch niet naar hen, meneer. Zij zijn jaloersch, omdat alles u zoo goed kleedt. U hebt zoo'n welgevormd lichaam. U moest nu eens iets donkers nemen.

Tja, zwart zal u wel niet lijken. Dat is al te donker. Zeg dan — paars. Dat staat deftig.”

„Goed, geef me dan maar paars.”

„En, als u nu een héel fijn meneertje wilt wezen, moest u er een wit vest bij nemen.”

„Goed,” zei Henk weer.

Hij was nog niet af, want hij had zelf nog geen „wit” gezegd.

De jongens hielden hun hart vast. Nu liep hij er in. „Ik zal 't even noteeren,” zei Piet.

„Ik heb zooveel aan mijn hoofd, dat ik niet alles onthouden kan. Uw pak moet zijn, . . . ch . . . zwart, . . . o nee, paars, en uw vest geel.

„Nee,” riep Henk verontwaardigd, „je zei zelf een vest van wit.”

Nu was hij dubbel gevangen.

En pas had hij 't gezegd, of hij dacht er aan. Maar er was niets meer aan te doen. En zuchtend gaf hij zijn portemonnaie als pand.

Ze werden natuurlijk allemaal gevangen. De een wel gauwer dan de ander, maar Piet was allen te slim. Hoesin gaf een lucifer, Arie een spijker, en Hans zijn pet als pand.

Nu moesten de panden ingelost worden; en dat was de grootste pret.

Wie zijn pand

Heb ik hier in de hand?

„'t Mijne, meneer!” antwoordde Jan, want Piet stak zijn tol omhoog.

„Ik ben geen meneer.”

„Wat is u dan?”

„Een edelman. Wat wil je zeggen of doen?”

„Zeggen, zeggen, Jan!” riepen de jongens.

N. Z. S. Gewone jongens.

100

„k Zou je danken, doe dat straks zelf maar.”
 „Doen, meneer!”
 „Gadan even naar de kamer en trek moeder aan 'toor.”
 „Best, dat durf ik wel.”
 Ze gingen allemaal mee om dat te zien. Jan liep voorop.
 „Mag ik u wel even aan 't oor trekken?” vroeg Jan lachend aan Piet's moeder.
 „Hé?” zei ze verschrikt, „wat wil je?”
 „Of hij u even aan 't oor mag trekken,” giegelden de jongens, „om zijn pand terug te krijgen, ziet u!”
 „Dat moet dan maar even,” zei Moeder. En Jan deed het heel bedaard, maar opeens trok hij wat harder.
 „Au, jij rakker, maak dat je weg komt!”
 En heel de bende stooft weer naar hun eigen vertrek terug.
 „Wie hun panden heb ik hier in de handen?”
 „De onze, meneer!”
 „Ik ben geen meneer.”
 „Wat is u dan?”
 „Een edelman. Voor zeggen of doen?”
 „Doen.”
 „Kijk, flauwerts,” zei Jan, „nu wil je zelf niets zeggen!”
 „Nog al gladjes.”
 „Arie, ga jij dan naar den zolder en roep boven ons hoofd driemaal „miauw! en Hans, doe jij de complimenten aan den lindeboom voor 't raam.”
 Hans ging voor 't raam staan en zou daar beginnen te schreeuwen.
 „Nee, je moet naar buiten gaan.”
 „Bah, in dien regen!”

102

Hij gaf er niets om, kende Elsje niet eens.
 Toen het spel uit was, mocht Henk verkoopen, en zoo elk zijn beurt.
 En allen moesten ze wat bizonders doen, of opbiechten, dat Koojsje en Grietje, en een heleboel meer, zoo aardig waren.
 Op 't laatst zei Piet: „Weet je wat? we moesten nog eens wat eten.”
 En weer bracht moeder Van Dingen een stapel taartjes.
 „Och, juffrouw,” zeiden de jongens, u brengt veel te veel, dat kunnen we lang niet op.”
 „Als jullie maag nog maar half zoo goed is als je longen zal 't heel wel gaan.”
 En 't ging met glans.
 Later wilden ze nog ganzeborden, maar 't was al zoo laat, dat ze noodig naar huis moesten.
 Ze bedankten Piet z'n vader en moeder, en trokken met elkaar af.
 Piet en Jan brachten de andere jongens thuis.
 Toen ze eindelijk met hun beiden waren, ging Jan nog even weer mee tot aan den winkel.
 „Nou jong,” zei hij tegen Piet, „slaap lekker, hoor! Adieu.”
 „Sahuut, Jan!”
 En 's avonds in bed overdacht Piet nog eens al de genoegens.

101

„Geef niks, je hebt zelf gekozen.”
 Toen moesten Henk en Hoesin hun panden nog terug hebben.
 „Nou moesten jullie „zeggen”, zeiden de jongens.
 „Henk, jij doet het wel, hè?” De goeie Henk stemde toe. Maar Hoesin vroeg: „wat zit daar dan achter?”
 „Zul je wel merken.”
 „Hè, doe jij 't ook.”
 „Nou, vooruit dan maar.”
 Henk zou eerst.
 „Zeg mij na,” zei Piet.
 „Zwarte inkt en wit papier,
 Wat is Marietje een aardig dier.”
 „Dat zeg ik niet,” riep Henk boos, „loop rond.”
 „Ja, ja,” riepen de jongens.
 „Piet wat ben je grappig! De dikke Henk en de magere Marietje. Ja, Henk, je moet!”
 „Nooit, loop naar de maan voor mijn part! Ik vertik't.”
 „Och, toe Henk, wees nou niet flauw. Jij houdt toch zooveel van Marietje! Zeg 't nou.”
 „Nooit! Ik vind 't gemeen. Ik geef niks om dat malle spook.”
 „Nou, dan kun je 't juist wel zeggen.”
 En na wat brommen en zuur kijken deed Henk het dan. Maar hij veranderde het rijmpje toch even:
 „Zwarte inkt en wit papier,
 Wat is Marietje een leelijk dier.”
 zei hij. Piet gaf hem het pand terug.
 Hoesin moest er nu aan gelooven, en zei Piet getroost na, dat hij Elsje zoo'n aardig dier vond.

103

XIV. WINTER.

Toen Jan wakker werd, en eens uit zijn bed keek, zag hij, dat het al licht begon te worden. Hij hoorde geloop door de gang. Uit den winkel klonk gepraat en gelach.
 't Was dus morgen, en zeker ook wel tijd om op te staan. Hij nam zijn horloge, dat op een spijkertje aan den deurpost hing, heesch zich een beetje van onder de dekens uit, en probeerde te zien, hoe laat het was. 't Ging nog niet. Dan moest hij er maar even uitgaan en hij 't raam kijken. In een wip stond hij op het zeltje voor 't bed. Wat voelde dat koud aan zijn bloote voeten. Maar gauw de kousen aan. Met twee vlugge bewegingen had hij ze om zijn beenen gestroopt, en nu liep hij, een beetje rillerig, naar 't raam, trok het gordijn op, en — vergat heelemaal op 't horloge te zien.
 't Had knapjes gevoren. De bloemen stonden dik op de ramen. Nu vergat hij ook de kou. Hij ademde tegen de ruit, zoodat er een mooi rond ontdooid plekje kwam, en daar gluurde hij door naar buiten.
 Een nieuwe heerlijkheid! Er lag een dik pak sneeuw. Hij had zich er zoeven al over verwonderd, als de winkeldeur ging, had hij nog geen stappen op 't straatje gehoord. Maar nu wist hij, hoe dat kwam.
 Hij lachte. Sneeuwballen gooien! Om te waterstanden. En als 't door bleef vriezen, met een paar dagen schaatssenrijden!
 Maar gauw aankleeden. En nu dacht hij weer aan zijn horloge. O schrik, 't was meer dan tijd. Half acht!

't Was toch koud, hoor! Hij liep naar den stoel, die voor 't bed stond, wou zijn broek aantrekken, maar wachtte nog even.

Eerst knield hij neer, liet zijn hoofd in zijn handen rusten, terwijl de ellebogen op de stoelzitting steunden, en bad.

Toen sprong hij weer overeind, trok zijn broek aan, deed zijn gordel om, en nu maar gauw wasschen.

Dat was alle morgens een karweitje, waar hij nu niet bijzonder van hield. 't Water was zoo koud.

Even voelen. Jawel, net ijs. Maar hoe vlugger hij voortmaakte, hoe beter. Hij stak beide handen diep in de kom, en begon toen zijn gezicht te wasschen. Hè, dat trok je gewoon langs je heele rug. Maar 't zou wel beter worden. Hij wreef zoo stijf langs zijn wangen, dat ze warm en rozig werden.

Toen, met die verkleumde handen, een scheiding in zijn haar gemaakt (hij kon er nog niet veel van zien, maar op 't gevoel zou 't ook wel goed gaan) zijn tanden gepoetst, zijn sportblouse en jasje aangeschoten, en in een roef liep hij naar beneden.

Hij kon bijna niet wachten tot het ontbijt gedaan was. Nauwelijks had vader na het danken amen gezegd, of hij stooft de deur uit, om toch maar een der eersten bij school te zijn.

Buiten was het prachtig. De boomen stonden dik berijpt. De telegraaf- en telefoonraden leken wel witte kabeltouwen.

En wat was het wonderlijk stil!

Jan hoorde het knoerpen van zijn schoenen in de

sneeuw, en anders niets. De weinige menschen, die aan de overzijde liepen, gingen onhoorbaar voorbij. Wacht, daar liep Piet. Die moest zijn eersten bal maar hebben.

„Hallo, vang!” riep Jan, en gooide Piet, die een eindje vóór hem liep, een dikken bal tegen zijn haar. Wat klonk zijn stem vreemd en dof in de stilte! Even dacht hij er aan. Maar daar keek Piet nijdig om, wie hem dat leverde.

Toen hij Jan zag, klaarde zijn gezicht op.

„Saluut!” riep hij. „Kom maar hier. Ik zal je 't wel betaald zetten.”

En nu vlogen de witte kogels over en weer; al vlugger en vlugger, tot de jongens, die al nader gekomen waren, elkaar beet grepen en door de sneeuw rolden. —

De dag begon goed. Dat kon nog wat worden.

Op het schoolplein waren al een heeleboel jongens aan 't gooien.

Wee de meisjes, die er langs kwamen. Ze moesten door een vreeselijk kruisvuur. De meesten gaven er echter niet om, deden wel graag mee. Soms vielen ze met elkaar op een jongen aan en wreven hem eens goed in.

Klaas en een paar van zijn kameraden hadden een mooi plannetje gemaakt. Ze zouden Hoesin eens nemen. Die moriaan mocht wel eens gewasschen worden, vond Klaas. En omdat Hoesin de sneeuw nog niet kende, zou hij, Klaas, hem wel in de geheimen van dan wonderlijke witte goedje inwijden.

Hoesin kwam na een poosje luiverend bij de jongens. Hij had ze al vaak over sneeuw hooren praten. Dien morgen was hij bij het zien van al dat wit heel verwonderd

geweest. Hij vond het prachtig! Maar toen hij een handje vol van den grond had genomen, liet hij 't ook dadelijk weer vallen. Dat was koud en nat. Hij moest er nog eerst beter aan wennen. Nu vond hij het een akelig gevoel.

Niets kwaads vermoedend kwam hij op Jan en Piet aan. Ze waren wel niet zulke heele dikke vrienden, maar gingen toch geregeld met elkaar om.

En net wou hij zeggen: bonjour! toen hij den eersten bal van Klaas te pakken had. Die vloog precies tegen zijn open mond. Een oorverdoovend gejuich ging er op.

In een oogenblik vlogen de ballen van alle kanten om hem heen.

Hij stond beduusd te kijken, maar toen hij zag, dat Klaas hem dat gelapt had, gooide hij boeken en cape in de sneeuw en sprong op hem af.

„Daar!” riep Klaas, die hem verwachtte, en opnieuw kreeg Hoesin een hand vol sneeuw in 't gezicht. Hij sprong toch toe om Klaas te grijpen. Dit was 't sein van Klaas z'n vrienden, om toe te springen en Hoesin beet te pakken. Eén sprong er op zijn rug, anderen hielden zijn armen vast, trokken hem omver, en Klaas ging boven op hem zitten om hem in te wrijven.

Jan en Piet wilden Hoesin wel helpen, maar de andere jongens riepen: „nee, nee, als Klaas maar niet valsch doet, mag hij Hoesin wel eens wasschen. Dan weet hij voor goed wat sneeuw is.”

Dus bleven Jan en Piet bij de jongens staan, en keken toe. Erg vonden ze 't ook niet.

Klaas kreeg dus zijn zin. Met handen vol sneeuw

wreef hij Hoesin in ooren, neus, mond, overal waar hij hem maar raken kon.

Hoesin liet het niet gewillig toe, maar schudde met zijn hoofd, en trachtte Klaas in de handen te bijten. En werkelijk, Klaas kreeg meer dan één knauw.

't Hielp Hoesin echter niet: gewasschen wêrd hij, en goêd ook.

Eerst had hij vreeselijk het land, maar 't duurde niet lang, of zijn gezicht en ooren begonnen te gloeien, en toen kreeg hij zelf pret in 't geval.

„Hij went er al aan,” riep Klaas.

„Kijk! hij is nu zoo zacht als een lam. Laat hem nou maar los, jongens.”

Hoesin sprong op, schudde zich, en keek dadelijk rond, wien hij nu op zijn beurt eens onder handen zou nemen. Maar alle jongens bedankten er voor. Zelf wasschen was prettig, maar ze wilden liever niet gewasschen wôrden.

Tot de goêdige Henk er in liep. Die kwam nu pas het huis uit, wist van niets, dacht om niets, en liep, heel gemodereerd, met de handen in de zakken, op de joelende jongens toe.

Wat prachtig wild! 't Was om te watertanden. Hoesin bedacht zich dan ook geen oogenblik, maar begon dadelijk den aanval. En de arme Henk lag in een omme-zientje op den grond.

Hij zei echter niets, maar liet zich geduldig inzeepen en wrijven. Hij lag maar stil een beetje te lachen of hij dacht: „ik moet 't tóch ondergaan, en dan maar hoe eerder hoe liever. Des te gauwer is 't gebeurd.” En hij

had gelijk. De jongens vonden het zóo heelemaal niet leuk.
 „Toe, Henk,” riepen ze, „ben jij nu een kerel! Sla van je af! houd zijn handen vast! gooi hem in zijn gezicht!”
 Henk deed niets dan lachen.
 Hoesin begon het ook te vervelen.
 „k Zal je maar loslaten, dikkerd!” spotte hij. „Aan jou is toch geen eer te behalen.”
 Zuchtend stond Henk op. „Ziezoo,” zei hij, „daar kom ik nog al genadig af.” —
 Maar ook het gooien en het wasschen begon te vervelen. De jongens waren zoo vroeg bij school gekomen! Ze moesten noodig wat anders bedenken.
 De grootsten, warm en moe, stonden in groepjes te praten over de kansen op doorvriezen of dooien.
 De jongens, die thuis een barometer hadden, werden door hun makkers benijd. Die konden elk oogenblik zien of 't gunstig dan wel ongunstig leek.
 Hé, als het eens zoo dóor vroom, dan konden ze met een dag of twee . . . misschien, misschien mórgen, op schaatsen komen. Maar dan moest 't ook vriezen, dat 't knapte,

En het vroom door.
 Wat werden er 'n steenen op 't ijs gegooid, om te probeeren, of 't al een beetje houden wilde. Wat waren er 'n jongens, die eventjes met de klomp aan den kant probeerden, of ze 't ijs nog konden stuk stompen! 't Was al aardig stevig. Gerust, je kon je schaatsen wel opzoeken en laten scherpen.
 Morgen zouden ze zwieren.
 Den volgenden dag kwamen bijna alle kinderen met

„Even stond hij.”

een briefje bij den meester of ze om twee uur weg mochten.
 Dat moest dan maar. En hij sprak dadelijk met zijn volkje af: „als 't door blijft vriezen, doen we dat om den anderen dag. Maar op de tusschenliggende dagen kom je ook niet zeuren, want dan gaat er niemand vroeger weg.”
 Nou, dat vonden ze erg best. Om den anderen dag was al meer dan ze verwachten durfden.
 Langs den spoordijk was een breede sloot, die uitliep in een gracht. Mooier gelegenheid om te rijden, vond je in 't heele dorp niet.
 Piet, die er dichtbij woonde, nam 's middags een bezem mee om een baan te maken. Hij sprak dadelijk met de anderen af:
 „Nu hoef ik er straks ook niks meer aan te doen. Jullie moeten elk op zijn beurt baanveger wezen.”
 Dat was natuurlijk goed. Piet deed dan nog meer dan een der anderen.
 Hoesin kwam ook, met een paar nieuwe schaatsen. Jan hielp hem ze opbinden, en toen moest hij zichzelf redden.
 Even stond hij, dan glipte hij en sloeg voorover.
 Eerst hielpen ze hem, proestend van lachen, weer op, maar later lieten ze hem zelf weer overeind krabbelen. Hij had verbazend het land. Al het kleine grut van de school lachte hem uit. Volhouden zou hij toch. Hij was jaloersch van de andere jongens, die met een brutaal onverschillig gezicht zoo fiks de beenen uitsloegen en hem voorbij stoven, of 't zoo niets was. Wacht maar,

leeren zóu hij 't. En na heel veel gemartel kwam hij zoo ver, dat hij kon blijven staan, en met aarzende korte streken vooruitkwam.
 „Niet bang wezen!” riepen de jongens.
 „Toe! sla je beenen uit! Zóó, ferme streken doen, dan ga je van zelf! Willen we nu eens helpen?”
 Nu was Hoesin te trotsch om de hulp aan te nemen, en koel sloeg hij af.
 Helpen wilden ze tóch. Hans van den dominee greep hem bij zijn rechterarm en trok hem mee. Arie greep hem van achteren bij zijn kiel. Piet hield Arie vast, dan volgde Jan, en zoo zwierden alle jongens op een rij over de baan. Nu moest Hoesin wel ferme streken maken, of hij wilde of niet. En zoo, tusschen de jongens in, vond hij het ook wel prettig. Hij vond het nu zelfs een beetje vervelend dat hij straks weer alleen scharrelen moest.
 En toen de jongens een paar maal heen en weer gereden hadden, en de rij uit elkaar ging, en Hans zijn hand losliet, vroeg hij: „hè, toe, laten we nu met zijn beiden er nog eens goed hard over vegeu.”
 „Mij goed,” zei Hans.
 En daar gingen ze. Hoesin vond het nu een genot. Dat kon je in Indië toch niet, zoo fijn rijden.
 Het begon al te donkeren, toen de jongens met elkaar weer naar huis gingen. Hoesin voelde, toen hij den wal opstapte, ineens dat zijn beenen stram en stijf geworden waren, en toen hij naar de andere jongens keek, schoot hij in den lach. Nu ze de schaatsen afgebonden hadden, waren ze zoo oude-mannetjesachtig in hun gang geworden. Dat kwam van de ongewoonte. Ze gaven er geen zier om.

„Morgen is 't gewend en dan voel je 't niet meer,” zeiden ze.

Dat wisten ze bij ondervinding van vorige winters. Hoesin keek toch niet prettig, toen hij op den weg stond. Bij elken stap deden zijn beenen hem zeer. Maar de jongens hadden allerlei troostredenen.

En toen ze bij zijn huis hem goedendag zeiden en vroegen, of hij 't nu niet prettig vond, riep hij:

„Morgen begin ik er weer mee.”

XV. HET AFSCHIED.

Jan was recht verdrietig. Zijn vader ging verhuizen. Het was zoo opeens, zonder dat iemand er aan dacht, opgekomen. Een broer van vader in Utenhalen was gestorven en nu zou vader diens bakkerij krijgen, omdat die grooter was dan de zijne.

En nu was verhuizen wel prettig, en het wonen in een ander dorp wel leuk, maar je kon je kameraden niet meenemen. En dat was echt vervelend. O, om de meeste jongens gaf hij niet zooveel: hij zou in Utenhalen wel nieuwe vrienden krijgen. Maar hij moest Piet ook missen. En zoo'n kameraad kreeg hij natuurlijk niet weer.

Hij had al tegen vader gemopperd: waarom moeten wij daar nu heen! Die bakkerij kon toch even goed verkocht worden als deze? Maar vader lachte hem wat uit.

Moeder zei: we moesten je maar bij Van Dingen in den kost doen, dan kun je bij Piet blijven.

Dat overbrengen zelf was wel prettig, vonden de jongens.

Wat kregen ze nu veel dingen in handen, die ze anders niet zagen. En dikwijls reden ze op den wagen mee om te helpen alles op zijn plaats te zetten in het nieuwe huis.

Eindelijk kwam de laatste schooldag. 't Was Vrijdag.

Meester gaf Jan in school zijn pokkenbriefje. Hij pakte al zijn spulletjes bij elkaar, om ze gemakkelijk te kunnen meenemen. Zijn atlas lei hij onder, omdat die het grootst was. Daarop kwam een stapeltje schriften te liggen, zijn psalmboek, de griffeldoos, het kokertje met kleurpotlooden, en een rolletje teekeningen.

Hij wist niet eens, dat hij nog zooveel bezittingen in school had. Om alles en alles met elkaar bond hij een dik touw. Ziezoo, dat droeg hij zoo gemakkelijk.

Toen de school uit ging, kwam Jan wat verlegen naar meester. Hij gaf hem een hand en zei: „meester, ik bedank u wel, voor wat u me geleerd heeft.” En meteen keek hij schichtig om, of Klaas ook ergens stond. Die zou hem wel eens kunnen uitlachen. Gelukkig, die was er niet.

„Nou, dag Jan,” zei Meester. „Kom nog maar eens bij me. Je zult Piet wel gauw weer opzoeken, hè? En dan kom je ook nog maar eens bij mij aanwippen, hoor! Het ga je goed, jongen!”

„Dag, meester!” zei Jan en draaide de deur uit.

Hè, het speet hem toch geweldig, dat hij hier van school moest. Hij had er niets geen zin in, nu nog weer naar een andere school te gaan. Graag zou hij elken dag hier heen willen fietsen. Maar dat kon niet.

De meeste schooljongens stonden Jan op het speelplein

Nu, dat wou hij wel. Fijn, altijd bij je kameraad te wezen. Hij begreep echter wel, dat Moeder er een grapje van maakte. En naderhand was hij nog verdrietiger.

Dat ook altijd alles zoo ging, als je liever niet wilde. Waar kon dat nu goed voor wezen.

Toen hij het aan Piet vertelde, keek die al even sip.

Wat een vooruitzicht! Nu moest hij in 't vervolg elken dag alleen spelen. En al vond hij ook een anderen makker, het was Jan toch niet. Ze waren veel te lang samen geweest, om nu aan een anderen jongen te kunnen wennen.

Natuurlijk wisten alle schooljongens het ook al gauw.

't Speet hun haast allemaal dat Jan wegging. Alleen Klaas was er blij om. Hoesin deed erg onverschillig. Nou ja, hij speelde wel met Jan en Piet, maar veel kon 't hem niet schelen, dat Jan wegging. Trouwens, hij ging zelf over een poosje ook. En dat deed hem veel plezier. Hier in dit dorp was toch niet veel.

Bij Wesseling was het nu erg druk. Want ze zouden zoo gauw mogelijk gaan. Als 't kon, met een week al. Gelukkig lag Utenhalen maar een uur van Utenhove. Ze konden hun goed dus gemakkelijk met wagens overbrengen.

En dit troostte Jan; hij kon nog eens op de fiets naar Piet gaan, en die zou licht eens bij hem kunnen aanwippen. Na viereen hadden ze dan nog heel wat tijd om bij elkaar te wezen.

Piet hielp trouw mee bij de verhuizing.

Elken dag werden een paar wagens vol meubels of gereedschappen overgebracht.

op te wachten. Den volgenden morgen ging hij weg, en dus zouden ze hem niet weer zien. Nu zeiden ze hem goeden dag. Een paar liepen nog een eindje met Jan en Piet mee.

Klaas slenterde achter hen aan. Toen de jongens bijna uit het gezicht waren hoorden ze hem zingen: „En hij komt nooit weerom!”

Woedend keek Piet om. Hij zag Klaas daar wel. En met de handen als een trompet aan den mond, riep hij:

„Maar ik wel! Wacht maar tot Maandag!”

Eindelijk gingen ook de wegbrengers terug. „Nou bonjour, Jan!” „Atjuus, Jan,” en daarmee liep het af. Piet ging mee tot aan huis.

„Zeg!” vroeg die. „Zou ik morgen mee mogen met jullie?”

„Maar zeker, jong. Hé, dat is leuk. En dan moest je Zondag bij ons blijven. Dan gaan we eerst naar jouw vader en moeder, of die het hebben willen.”

Van Dingen vond het eigenlijk niet goed. Wesseling zou 't wel erg druk hebben in zijn nieuwe huis. Maar de jongens zeurden en smeekten zoo lang, tot hij toe gaf. En ook Jan z'n vader en moeder zeiden: „toe dan maar, malle jongens!”

Toen Jan dien avond naar bed ging, dacht hij: dat is hier nu voor 't laatst. Morgen gaan we voor goed weg. Maar Piet gaat mee. Hoe hij het later verder maken zou, alleen, wist hij niet. Maar nu had hij dit prettige nog om aan te denken.

En zoo sloep hij in.

INHOUD.

I. Jan en Piet	3
II. Hengelen	10
III. Het opstel van Jan	16
IV. Spits	20
V. Bijbellezen	25
VI. Naar de stad	30
VII. De appel	41
VIII. Jochem	51
IX. Ziek zijn	58
X. De nieuwe Jongen	67
XI. De voetbal	74
XII. De Indische dingen	82
XIII. De Verjaardag	87
XIV. Winter	103
XV. Het afscheid	112

